

associació de dones periodistes

dones

març 2006 núm. 22 2,50 €

**Associacions
d'empresaries**

Associacions pioneres d'empresàries

Per **Sandra Balagué**

Business and Professional Women (BPW)

L'any 1930, la Dra. Lena Madésin (1881-1955) va fundar la BPW, una de les associacions de dones de negocis més conegudes internacionalment i la que més presència té a nivell mundial (té seu a més de 100 països). Nascuda als Estats Units i advocada de professió, la Dra. Madésin va aconseguir que la BPW fos una de les poques organitzacions internacionals de dones que gaudeixen de Categoria Consultiva 1 a l'ONU (àrea d'Economia i Societat). La seva frase més cèlebre és: "Let us build together and see what we can make" (posem-nos a construir plegades i vegem què som capaces de fer).

Asociación Española de Mujeres Empresarias de Madrid (ASEME)

Fundada el 1971, ASEME s'autodefineix com una "associació per al recolzament i desenvolupament de la dona empresària, professional o directiva". La Asociación Española de Mujeres Empresarias de Madrid té representació i col·labora amb diferents organitzacions empresarials, com ara la Cambra de Comerç de Madrid, la Confederación Empresarial de Madrid (CEIM) o l'associació OMEGA (Organización de Mujeres Empresarias y Gerencia Activa). Els principals objectius d'aquesta veterana associació són: estimular la creació d'empreses per part de dones, promoure la formació d'empresàries i treballadores i fomentar l'associacionisme empresarial. Entre els serveis que ofereix cal destacar els cursos gratuïts (n'hi ha per a empresàries, per a emprenedores, per a treballadores i per a persones –dones i homes- aturats) així com assessorament tècnic.

Presidenta d'ASEME

ASEME
ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE MUJERES EMPRESARIAS DE MADRID

Asociación de Empresarias de A Coruña (AECO)

Pionera a Galícia, aquesta associació també té el seu origen l'any 1971. Entre 1986 i 1988, AECO va promoure les associacions de les altres províncies gallegues. És gràcies a ella, doncs, que durant la celebració del I Congrés Gallec d'Empresàries (28 i 29 d'abril de 1989), es va poder constituir la FEGA (*Federación de Empresarias de Galicia*), que aglutina les 4 associacions provincials. De caràcter multisectorial i pluri-representatiu, AECO està integrada, a més, en la Confederación de Empresarios de A Coruña (CEC) i en la Organización Nacional de Mujeres Empresarias y de Gerencia Activa (OMEGA).

Totes les comunitats autònomes disposen avui de (com a mínim) una associació de dones empresàries representant aquest col·lectiu en el seu corresponent àmbit territorial: Organización de Mujeres Empresarias Extremeñas, Asociación QUERCUS de Mujeres Empresarias de Salamanca, etc). Totes dues daten de 1971

Associació Catalana d'Empresàries i Executives (ACEE)

És l'associació més veterana de totes les que existeixen a Catalunya. I és que, nascuda el 1981, justament aquest 2006

l'Associació Catalana d'Empresàries i Executives celebra ja el seu 25è aniversari. Són ja una pila d'anys per un moviment, el de les associacions de dones empresàries, relativament jove i molt canviant. Així doncs, ACEE s'ha hagut d'anar adaptant i renovant a mesura que evolucionaven també els reptes de la dona empresària i executiva. De fet, elles asseguren que moltes de les associacions d'empresàries que hi ha avui a Catalunya van ser originàriament escissions d'ACEE.

sumari

14-15 fem esport

La manca de suport a l'esport femení:
un peix que es mossega la cua

Per M.C. Cánovas

18-19 dones que remenen les cireres

Sol Picó, coreògrafa i ballarina

Per Aurora Antón

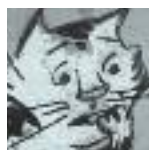
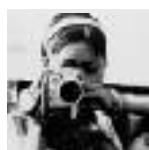
22-24 l'administració administrada

Coordinada per Marta Corcoy

26-27 europa a l'abast

Resolucions del Parlament Europeu a favor
de les dones

Per Alicia Oliver i Mª José Ruiz-Fité

altres seccions

2 elles també hi eren

Associacions pioneres d'empresàries

Per Sandra Balagué

4-12 quan totes les dones

Empresàries: la força de la unió

Textos: Sandra Balagué, Silvia Torres,

Núria Gómez Granés, Lara Vilá

16-17 així ens veuen, així ens va

Qui figura a les notícies?

Per Elvira Altés

20-21 pensar en clau del XXI

La joventut és masculista?

Ander Zurimendi, Xènia Pascual

25 de cara a la paret

La gata Lina

Per Gemma Sales

28-31 a favor nostre

Conquerir la Universitat

Per Rosa Frasquet

Mosses, l'aportació femenina a la policia,

Per Núria Quiñero

32-33 sofregit cultural

Per Esther Molas

35-38 l'estenedor d'idees

Articles, convocatòries, notícies

39 fina Isegura, periodista d'altura

Guió: Joana Gallego

Il·lustració: Aina Albí

Empresàries: la força de la unió

A Catalunya hi ha 9 associacions d'empresàries, algunes estan federades, d'altres pertanyen a organitzacions internacionals, nacionals o mediterrànies, però entre totes apleguen a les emprenedores i a les empresàries que han trobat la manera de fer-se costat en un món, com el dels negocis, on les regles del joc i la forma de jugar-les són bàsicament masculines

Per **Sandra Balagué**

Montserrat Roca té 35 anys i és empresària per partida doble. D'una banda, és propietària des de fa cinc anys d'ACOR (empresa d'organització de celebracions per a empreses i particulars); i de l'altra, fa poc més de sis mesos que ha endegat EVENTOOS (un directori d'Internet especialitzat en celebracions per al col·lectiu homosexual). Ja des del principi del seu periple empresarial, Roca va decidir que formar part d'una associació de dones empresàries li seria molt profitós. Per això no va trigar gaire, des que va crear la primera empresa, a contactar amb una de les associacions més conegudes a Catalunya: ASODAME. "Les dones empresàries ens hem d'associar per ajudar-nos amb els nostres negocis", assegura aquesta emprenedora, per qui el fet de ser empresària-dona és clarament un *handicap* en un món dominat pels homes. "Sempre sembla que hagi de demostrar que val, cosa que moltes vegades no els passa als homes", diu la jove empresària. I és que, efectivament, el món empresarial és un sector laboral bàsicament dominat pel sexe masculí. Si bé és cert que cada dia hi ha més dones empresàries, el fet és que, a dia d'avui, el nombre de dones líders en el sector empresarial és encara reduït en comparació amb el percentatge d'homes que exerceixen aquesta professió.

Tanmateix, el fet de ser minoria no tindria per què suposar cap problema per a les dones que ja tenen una empresa. Podrien ser poques però estar en igualtat de condicions respecte els seus companys mascles. Podrien... sí. Però la realitat és que sovint no poden. "Avui el món empresarial encara no és receptiu a les dones que tenim un negoci", assegura una altra empresària, Sylvie Cabo. És per això que, segons la propietària de FCA Consulting

(consultoria estratègica de gestió, processos i tecnologies de la informació): "Les dones hem d'unir els nostres coneixements per fer soroll i força". Amb aquesta certesa, doncs, Cabo va optar, ara fa mig any, per associar-se al Círculo de Mujeres de Negocios. I allà, entre moltes altres empresàries, va conèixer Montserrat Roca (sòcia d'ASODAME).

I és que, al contrari del que podria semblar a primer cop d'ull, el fet de ser membre d'una associació de dones empresàries no és en absolut incompatible amb la pertinença a qualsevol altra entitat similar. Així, Roca, que

Montserrat Roca, associada d'ASODAME,
i del Círculo de Mujeres de Negocios

pertany a ASODAME des de fa cinc anys, ara fa poc més de sis mesos que també és sòcia del Círculo de Mujeres de Negocios. “Aquestes dues associacions són una mica diferents entre elles, sobretot en el perfil de sòcia, ja que ASODAME té molts més anys i, per tant, normalment les membres acostumen a ser més grans i en aquest sentit també a tenir més experiència. Les dones que formen el Círculo, en canvi, acostumen a ser més joves i totes estan molt al dia amb les noves tecnologies. La veritat és que totes dues associacions es complementen molt bé i cadascuna m’aporta coses molt profitoses”, assegura la jove empresària.

Associació, no empresa

ASODAME i el Círculo de Mujeres de Negocios: dos exemples de les diverses associacions de dones empresàries que podem trobar avui a Barcelona. Per antiguitat, comencem aproximant-nos una mica a la primera d’elles. I és que ASODAME porta ja força anys de rodatge. Concretament, aquesta associació neix de manera *informal* a principis dels 90 com a resultat de l’interès mutu d’algunes companyes i alumnes del programa ODAME (Operación de Detección y Análisis de Mujeres Emprendedoras) que oferia aleshores Barcelona Activa. Interès de què, però? Doncs de mantenir contacte periòdic amb les llavors companyes de classe, també incipients empresàries, i de fer-hi negoci més enllà de l’aula. D’aquesta forma, l’any 94 aquestes primeres dones decideixen formalitzar aquestes trobades i agrupar-se en una associació, que comença amb una desena de sòcies i va incrementant el seu nombre fins a les més de 120 actuals. “Realment tenim moltes més sòcies empresàries que emprenedores –en el sentit restringit de dones que volen engegar una empresa”, explica l’actual presidenta d’ASODAME, Lourdes Ribes. I és que, per Ribes, encara cal avançar molt en el moviment associatiu femení. “Tot i que a Catalunya l’associacionisme té una llarga història, encara hi ha gent que diu: «Molt bé però, i l’associació què farà per mi? —explica la presidenta d’ASODAME, que afegeix— és clar, aquest és un mal plantejament, i llavors és quan tu has de respondre: «Doncs, no ho sé, noia... potser fer-te cas d’una idea que tu aportis? Potser alguna cosa que t’enriquirà per la via que tu ara no pots ni imaginar...?». L’associació el que fa és que posa en relació persones i fomenta l’intercanvi d’experiències, la trobada. I a partir d’aquí, la cosa pot fructificar de moltíssimes maneres. Saber-les de bon començament seria ser una empresa i el concepte és diferent. Tu t’associes i un cop estàs dins muntas un sistema d’assessorament, fas noves clientes, nous contactes... les possibilitats són infinites, però no pots arribar demanant resultats immediats. I això és el que sovint demanen les dones que volen engegar un negoci”.

FOTO ROSA CASTELLS CUCH

Sopar-conferència d’ASODAME

Segons la presidenta de l’entitat, encara hi ha un segon motiu pel qual hi ha dones empresàries que no es decideixen a associar-se. “És molt fort, però és que moltes empresàries no tenen consciència de ser-ho —assegura—, i en aquest sentit crec que s’ha de desmitificar què és ser empresària. Cal lluitar per reforçar el convenciment de vàlua de les dones que tenen una empresa. Jo coneixia una perruquera, per exemple, que tenia la seva pròpia perruqueria i que deia que ella no era empresària. I quan li preguntaves que què era, aleshores, et contestava que ella *levantaba unos dineros para que su casa tirara*. I jo li deia: “Però a veure... ¿Tu tens un IAE, pagues un sou als teus treballadors...?”, i ella: “Sí, claro” i jo “Val, doncs ets empresària”. Però no hi havia manera i no vaig aconseguir mai que es fes sòcia perquè ella continuava convençuda de què no era empresària!”, explica la presidenta d’ASODAME.

FOTO ROSA CASTELLS CUCH

Trobada d’ADEE a Tarragona amb Lourdes Ribes i Carme Rusalleda en representació d’ASODAME

FOTO ESTHER SANROMA

Elena Faba, presidenta del Círculo de Mujeres de Negocios

Associades 'on-line'

Vegem ara un segon exemple d'associació de dones empresàries que podem trobar a Barcelona: el Círculo de Mujeres de Negocios. Un tipus d'associació diferent, ja que el contacte entre les seves membres és principalment virtual. I és que, tot i que les sòcies del Círculo també es reuneixen un cop al mes en el que han batejat com a *cocktail hour* (una trobada on debaten, fan conferències, conviden personalitats... i, sobretot, aprofiten per fer intercanvi de targetes), l'essència i la novetat del Círculo és la plataforma telemàtica de *networking* i de negocis *on-line* de què disposen. I és que, segons la seva presidenta i fundadora, Elena Faba de la Encarnación, "el Círculo és un projecte innovador, basat en la incorporació de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació [les TIC] com a estratègia per incrementar la capacitat de comunicació i intercanvi de les sòcies". Així, segons Faba, es fomenta la cooperació efectiva entre les empreses de dones i, per tant, es solidifica el teixit empresarial femení. Una estratègia que, sens dubte, agrada a moltes dones del món dels negocis, ja que, des que es va constituir fa poc més de mig any, ja ha aconseguit aplegar un total de 1.300 sòcies (en aquest sentit és important de destacar que ser membre d'aquesta associació no té cap cost). "La veritat és que pertànyer al Círculo de Mujeres de Negocios m'ha aportat molt bons contactes i també nous coneixements", afirma Montserrat Roca, que assegura que li ha servit tant per trobar nous proveïdors (en aquest cas, proveïdores) com per fer noves clientes. "El web d'EVENTOOS, per exemple, me l'ha fet una de les sòcies. I pel que fa a nova clientela, estic organitzant un casament a una de les companyes del Círculo", explica la Montserrat.

Traspasant fronteres

Una altra entitat que té la seu central a Barcelona però que compta amb una important projecció tant a nivell estatal com a nivell internacional és FIDEM. I és que el seu mateix nom ja ho indica: FIDEM són les sigles de la Fundació Internacional de Dones Emprendedores. Creada l'any 1997, un dels trets diferencials de FIDEM és precisament la de ser una fundació. "Nosaltres no som una associació com la majoria d'entitats que agrupen a dones empresàries", explica la seva vicepresidenta, Núria Viñas. I afegeix: "En tant que fundació, la nostra missió principal és ajudar el conjunt de la societat. En aquest sentit, la concessió de *microcrèdits* a qualsevol persona que ens el demani (i no només a les membres que paguen quota) en seria un exemple ben clar". I és que, efectivament, FIDEM va ser pionera a tot l'Estat espanyol en la concessió dels famosos *microcrèdits* per a dones que volien endegar el seu propi negoci però que no tenien els diners per fer-ho ni cap entitat bancària que confiés en el seu projecte. "Ara, la pràctica de la concessió de *microcrèdits* està molt estesa i sortosament moltes associacions ja ho fan, però quan nosaltres vàrem començar estàvem soles", explica Viñas.

Que FIDEM sigui una fundació, tanmateix, no significa que entre les seves membres permanents (unes 500 empresàries) no hi hagi intercanvi comercial real com en la resta d'associacions. I és que, de fet, un altre fet diferencial de FIDEM és, com apuntàvem, la seva important projecció a nivell internacional. Efectivament, FIDEM té signats convenis de col·laboració directes amb associacions d'empresàries de molts països del món. "Per exemple, si tenim una membre que vol importar productes de Canadà, l'associació de dones empresàries d'aquest país amb qui nosaltres tenim conveni assessoren aquesta persona com si fos FIDEM mateix qui ho fes. En aquest cas, doncs, l'associació canadenca s'encarregaria de buscar-li una sòcia seva que exportés el que aquesta empresària catalana necessita", explica Núria Viñas.

Empresàries mediterrànies

Projecció a nivell internacional, doncs. FIDEM ho fa firmant convenis bilaterals amb associacions d'empresàries d'altres països. Però hi ha altres vies, també. Una d'elles, la que proposa AFAEMME (Associació de Federacions i Associacions d'Empresàries del Mediterrani). El mateix nom ja ho diu: es tracta de pertànyer a una associació d'associacions. I és que AFAEMME, creada l'any 2002, és això: una entitat amb seu a Barcelona però que aplega associacions de dones empresàries de la majoria de països del Mediterrani. Així, aquesta *Association of Organisations of Mediterranean Businesswomen* (com se la coneix arreu d'Europa), té com a missió principal la

FOTO: ESTHER SANROMA

d'aglutinar les diferents associacions i federacions d'empresàries i d'executives d'arreu del Mediterrani i promoure i coordinar activitats conjuntes entre totes elles. L'exemple més recent és la conferència que va organitzar els passats 14 i 15 d'octubre a la capital de Bulgària, Sofia. Va ser la quarta trobada internacional d'associacions organitzada per AFAEMME amb col·laboració directa de l'entitat amfitriona, la búlgara WAD (*Women's Alliance for Development*) i va estar enfocada a debatre els mètodes d'eliminació dels estereotips de gènere en el mercat laboral. Així, i durant els dos dies que va durar la trobada, les representants dels 10 països de l'Europa de l'Est de recent incorporació a la UE (en aquest cas la trobada es restringia a aquest sector del Mediterrani), juntament amb les representants de dos dels països candidats, Romania i Bulgària, van fer una anàlisi de quines havien de ser les principals vies i estratègies per conscienciar els ens governamentals de la situació de la dona empresària a Europa i de la urgent necessitat de canvi.

Federades per tirar endavant

A més de l'AFAEMME, també existeixen altres associacions d'associacions. Una de més propera (i menys ambiciosa pel que fa a extensió territorial) és la FAEC (Federació d'Associacions d'Empresàries de Catalunya), entre les quals s'hi compten associacions com la mateixa ASODAME. O, de nou ampliant l'àmbit territorial, tenim la FIDE (Federació Iberoamericana de Mujeres Empresarias), que aglutina associacions de l'Estat espanyol, de Portugal i d'Amèrica Llatina. Creada l'any 1989, FIDE és una entitat molt dinàmica, tant pel que fa a la creació de projectes conjunts entre les associacions dels seus països membres com pel pes que té com a portaveu i representant del sector empresarial femení davant les autoritats d'aquests països. I és que, de fet, una de les coses per les que més es coneix aquesta federació d'associacions és per l'organització anual d'un CIME o *Congreso Iberoamericano de Mujeres de Empresa*, que enguany celebrarà ja la XVI edició. Aquests congressos tenen lloc cada any en un país diferent i acostumen a comptar amb el recolzament de les institucions públiques del país amfitrió. A més, és notable destacar que del debat de cada congrés en surten una sèrie de conclusions i resolucions que, recollides en un document, són publicades i donades a conèixer a les autoritats pertinents de cada país membre.

I és que, amb més projecció internacional o menys, de Catalunya o de fora, estatals o no... totes les associacions de dones empresàries busquen el mateix: acabar amb la discriminació de gènere en un sector tan tradicionalment masculí com és el món dels negocis i ajudar totes les dones a tirar endavant la seva empresa. Vaja, quasi res. ■

Breatriz Fdez-Tubau Rodes, vicepresidenta d'AFAEMME i Mª Helena de Felipe Lehtonen, Presidenta d'AFAEMME

Més de 15 anys de Cimeres

El juny passat, la Cimera Mundial de Dones va fer 15 anys. Internacionalment coneguda com la *Global Summit of Women*, es tracta d'una trobada de líders femenines de diversos països i disciplines en què s'intercanvien estratègies per millorar la situació econòmica de les dones a escala global. L'objectiu, segons la seva directora, Irene Natividad, és que "les dones no hagin de reinventar la roda contínuament", de forma que "és essencial que coneguin allò que ha funcionat en d'altres països i que es pot aplicar en el seu". I és que la Cimera Mundial de Dones recorre tot el món. Així, i des de la seva primera edició el 1990 a la ciutat de Montreal (Canadà), la *Global Summit of Women* s'ha celebrat en llocs tan diversos com ara Taipei (Taiwan) el 1994, Londres el 1998, Johannesburg (Sud-Àfrica) el 2000 o la mateixa Barcelona l'any 2002. La propera edició, la setzena, tindrà lloc els propers 10, 11 i 12 de juny a la ciutat d'El Caire, a Egipte. Per a aquelles que hi estiguin interessades, és important destacar que la quota d'assistència és de 400 dòlars i que tenen temps per inscriure-s'hi fins el 12 de maig. Així mateix, i com a informació pràctica addicional, també cal assenyalar que, un cop inscrites, poden contractar l'allotjament a través del web: www.globewomen.com.

188.000 empresàries a Catalunya

Les empresàries a Catalunya, al 2005, han estat 188.000 sobre 1.413.000 dones ocupades. A la UE un 12,3% d'aquestes dones treballen per compte propi, mentre que a Catalunya són el 13,3%. Tot i que en comparació amb la UE les dades a Catalunya són positives, és evident que les dones segueixen estant sub-representades en el món empresarial.

No hi ha gaires dades ni estudis al respecte, però sembla que les empreses creades per dones són més petites, amb un nivell de creixement més lent i la forma jurídica triada majoritària és la d'autònoma.

Segurament hi ha diversos factors que fan que això sigui així però de ben segur que n'hi ha 3 que contribueixen de forma significativa a aquesta configuració de les empreses creades i dirigides per dones: la cultura emprenedora; la motivació per crear l'empresa; els recursos inicials i les possibilitats d'obtenir finançament.

Cultura emprenedora

Al nostre país hi ha poca cultura emprenedora, en general, no només entre les dones. Difícilment a les escoles trobem espais o matèries que treballin el fet d'emprenre.

Però en el cas de les dones això s'aguditzava, doncs es pressuposava que el treball no remunerat relacionat amb la cura de la família és una responsabilitat prioritària d'elles, i difícilment, en l'imaginari col·lectiu, se les associa amb el món empresarial. A més la manca de models femenins tampoc afavoreix l'interès d'elles a formar part d'aquest col·lectiu.

Motivació per crear l'empresa

Una de les aspiracions més comunes de les empresàries és que volen realitzar-se professionalment i pensen que amb la seva pròpia empresa podran conciliar millor la vida familiar i professional, ja que disposaran de flexibilitat horària.

Si tenim en compte que, en molts casos, aquestes petites empreses es capitalitzen a base d'hores de treball, compaginar la vida professional i la familiar comporta estar en inferioritat de condicions respecte altres persones que poden dedicar més temps a l'empresa i no han de patir l'estrès de compaginar les dues tasques.

Els recursos inicials i les dificultats d'obtenir finançament

Un altre fet diferencial de les empreses gestionades per dones és que comencen amb menys recursos i tenen més dificultats d'obtenir finançament extern malgrat estar demostrat que són menys moroses que els homes. Barreres totes elles, que dificulten la participació en condicions d'igualtat de les dones al món dels negocis.

Com ja s'ha dit en moltes ocasions una societat que no té en compte al 50% de la seva població no té futur, també en el món empresarial aquesta és una afirmació vàlida.

Cal, doncs, que les dones s'incorporin al món econòmic i empresarial i des de Barcelona Activa, l'Agència de desenvolupament local de l'Ajuntament de Barcelona, ho hem tingut sempre molt clar.

Per això fa més de 15 anys que estem duent a terme programes específics que afavoreixen la creació i l'èxit d'empreses promogudes per dones.

En el nostre darrer pla d'acció que va del 2004 al 2007 ens hem fixat com a compromís garantir la participació paritària en el conjunt de les nostres accions. Aquest compromís es concreta en: la prioritització de projectes promoguts per dones per a la instal·lació en el nostre viver; la realització de sessions de treball dirigides a emprenedors i emprenedores per afavorir la conciliació de la vida laboral i personal; el desenvolupament de programes específicament dirigits a dones emprenedores i empresàries on es facilita assessorament, formació empresarial i xarxa de contactes, amb un doble objectiu: afavorir la presència de les dones en el món empresarial i garantir la viabilitat dels seus projectes empresarials. ■

Rosa Batet

*Consolidació noves empreses
Barcelona Activa*

Diferències a favor

Al diari *Avui* del passat 30 de gener, Modest Guinjoan i Josep Maria Llaurador, en la secció "Tant x tant" d'Economia, oferien una columna d'opinió titulada "Les diferències entre el lideratge masculí i el femení" que ens sembla especialment oportuna d'esmentar en aquest reportatge. Entre les reflexions que feien aquests dos columnistes, destaquem les següents afirmacions:

- "Fa uns mesos, als EUA, on és més habitual que hi hagi dones en posicions de comandament, unes executives definien l'estil de les líders com a emocional, empàtic, fort, intuïtiu, compassiu, verbal, generador de relacions i de

consens, col·laborador, tafaer i capaç d'abordar diverses tasques a la vegada. Per contra, elles titllaven l'estil dels homes de fort, arrogant, intel·ligent, egocèntric, fanfarró, poderós, dominant, assertiu, focalitzat, competitiu, obstinat, recte i capaç de tractar només un tema a la vegada".

- "Tanmateix (...) sembla que la realitat cultural i social s'impesa; les poques dones líders acostumen a dirigir amb estil masculí. Perquè, què diferencia els resultats i l'estil de la Meir, la Gandhi, la Thatcher, i qui sap si els de la Merkel i la Bachellet, dels seus col·legues masculins? Vaja, que amb aquests referents, si esperem unes empreses i un món diferents, encara hauran de passar uns quants anys..."

S.B.

Força i col·laboració

FUNDE, una associació novella de Lleida, ha creat un directori de negocis per promoure l'intercanvi entre les seves integrants

“ Que té iniciativa i coratge per emprendre i dur a terme, amb una gran activitat, les pròpies empreses, especialment empreses difícils, arriscades.” Així és com el Gran Diccionari de la Llengua Catalana de l'Enciclopèdia Catalana defineix la paraula “emprenedor/a”. I és que molta iniciativa i no menys coratge els ha calgut a les responsables de la cinquantena d'empreses que figuren com a sòcies de FUNDE.

Aquesta Associació de Dones empresàries, directives i professionals va néixer a Lleida al novembre de l'any 2004. La seva presidenta, Sara Sampedro, explica que van veure la necessitat d'associar-se després d'adonar-se dels avantatges que suposaria per a la seva tasca professional. Ja feia temps que un col·lectiu d'aquestes dones col·laborava i van voler fer extensiva aquesta col·laboració a la resta de dones que es trobés en situacions similars. Per això van impulsar el Directori de Negocis, que segons la pàgina web (www.funde.net), “és una eina de promoció de les empresàries, les professionals i les directives membres de FUNDE, de manera que puguin promoure i potenciar les seves empreses i/o activitat intercanviant productes, catàlegs i serveis, i també els coneixements i/o experiència derivats del bagatge o l'èxit de cada una d'elles”.

Capacitat negociadora

I és que “la unió fa la força”, diuen. Gemma Bernaus, que a la junta s'encarrega de Protocol i relacions públiques, assegura que les dones que volen obrir-se un lloc en el món de l'empresa encara pateixen molta discriminació. Ho exemplifica amb el tema dels microcrèdits bancaris. “Els donen als col·lectius que consideren que tenen més difícil accés als crèdits per la via habitual. És a dir, als immigrants i a les dones”, diu. “Hem d'anar més enllà perquè només el 6% de tot el capital en concepte de crèdit és en mans de les dones”, afirma Bernaus i Sampedro afegeix: “El fet d'estar associades ens dóna força i capacitat negociadora”.

I els cal això i més per sortir-se'n. “La dona, a mesura que ascendeix en la seva carrera professional i té accés a càrrecs directius, ho ha de fer en detriment de la maternitat i de la seva vida familiar i això, a la llarga, ens ho trobarem”, assegura Gemma Bernaus. “Davant aquesta realitat social, nosaltres hem optat per crear aquesta organització”, intervé Chús Borrell, vicepresidenta de FUNDE. “Entenem el nostre projecte com una visió de transformació social”, assegura i explica el paper que hi

juga la revista D&A, que va néixer el passat desembre, en tot aquest projecte. “Vol donar a conèixer FUNDE, fer sòcies, divulgar la cultura de Lleida però, sobretot, donar una visió més àmplia de la dona, canviar el xip de la societat respecte les dones”, afirma.

Mirant cap al futur

Continuar amb la publicació de la revista, seguir organitzant un fòrum anual, potenciar els premis a l'excel·lència empresarial entre les associades i divulgar l'associació a través del Cafè de les empresàries, que una vegada al més les reuneix per tocar un tema social o d'actualitat al voltant de les qüestions que ens afecten com a dones. Aquests són els projectes de futur més immediats, segons explica Totó Marsol, que s'encarrega de Comunicació i Màrqueting dins de FUNDE. “També volem tirar endavant un butlletí electrònic que ofereixi informació puntual a totes les sòcies sobre ofertes, promocions i altres qüestions d'interès”, afegeix.

Són emprenedores i tenen clar que com més seran, més força tindran. Per això volen ajudar a qualsevol dona que triï aquest camí de promoció professional a assolir-lo. Ja tenen un quinzena de possibles sòcies en cartera i un directori de gairebé una setantena més d'empreses col·laboradores. ■

Silvia Torres

(d'esquerra a dreta) Totó Marsol, Gemma Bernaus, Sara Sampedro, Pepita Argilés i Chús Borrell, membres de la junta de FUNDE

Fent camí

Fa més de 10 anys que es va fundar l'Associació de la Dona Empresària i Emprenedora de les Comarques de Tarragona per impulsar i recolzar les dones que decideixen tirar endavant la seva pròpia empresa

Parlant amb Laura Roigé, presidenta de l'Associació de la Dona Empresària i Emprenedora de les Comarques de Tarragona (ADEE), podem comprovar que el seu lema, el que l'empeny cada dia a posar-se al front de l'associació, és una quotidianitat sense límits: "fent camí". Arrelada al món empresarial des dels 14 anys, mentre compartia empresa amb el seu pare, Laura Roigé espera les dones a treballar conjuntament per ser reconegudes i tingudes en compte.

Amb la naturalitat amb la que neixen les coses senzilles que després fan història, l'any 1995 un grup de 27 amigues es reunien per sopar al voltant d'un diguem-ne retret —"el món empresarial és dels homes, no tenim accés als crèdits sense el suport dels marits"— . I també d'una il·lusió —"nosaltres ho podem canviar"—. En les estovalles de paper d'aquella mateixa taula, una pintora, Clastra Donato, esbossava unes ratlles ondulades coronades per un punt; "el sol del Mediterrani, acaronent les ones que van i vénen en un ball harmoniós de cabells que voleien al vent" (segons les seves paraules d'aquell mateix dia). Acabava de néixer el logotip d'una nova associació de dones; les Dones Empresàries de Tarragona.

Tenien en comú la preocupació de poder combinar, harmonitzar, integrar i conciliar tots els aspectes de la vida que exigeixen una atenció simultània. Es proposaven empènyer les dones de l'associació vers els llocs de presa de decisió empresarial i de poder econòmic, aconseguint una organització amb participació en la vida econòmica i amb una utilització adequada dels seus recursos humans. El seu repte era clar, tenien com a finalitat apostar per la independència econòmica per generar treball per altres persones, desenvolupar la capacitat per decidir i poder convertir en realitat el desig d'emprendre.

En pocs dies varen aconseguir tenir un despatx a la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Tarragona — on ara tenen la seu social—, una xarxa de negoci i col·laboració entre associades i un prestigi reconegut dins del món associatiu i empresarial tarragoní.

No tot ha estat fàcil en el recorregut de les Dones Empresàries de Tarragona, els obstacles s'han fet presents

en la seva trajectòria dificultant el dia a dia per exemple: l'accés a un crèdit financer. A causa bàsicament de la desconfiança de les entitats bancàries (tot i que en aquest apartat, val a dir que ja han aconseguit microcrèdits bancaris per a sòcies). La doble jornada, conseqüència del desigual repartiment de les responsabilitats familiars i domèstiques entre dones i homes, impedeix que les dones puguin assumir i participar en major mesura en iniciatives empresarials. La carència de formació en tècniques de gestió i direcció empresarials. L'aïllament i la falta d'associacionisme empresarial. La baixa autoestima a l'hora de d'assumir riscos.

Un cop assolit l'associacionisme i fer-se present en el món empresarial, (estan representades en les Cambres de Comerç de: Reus, Valls i Tortosa), també calia fer un esforç més i integrar-se en la vida social tarragonina. Així, amb l'empenta que caracteritza a Laura Roigé, presidenta de l'entitat, van decidir reunir-se en una trobada anual realitzada a la tardor, al voltant d'un tema que canvia any rere any, però amb un lema comú: posar a debat el camí fet per la dona emprenedora. En el decurs dels anys han passat per Tarragona, de la mà d'ADEE la cuinera Carme Ruscalleda, l'exministra Carme Alborch, Anna Mercadé, quan era directora gerent del Centre Tècnic de la Dona, la diputada del PSC, Isabel López Chamosa, la dissenyadora Agatha Ruíz de la Prada, Núria Chinchilla, com a directora del Centre Internacional de Treball i Família de l'IESE... i un llarg reguitzell de dones vinculades a l'empresa.

En el decurs d'aquests darrers anys, per tal de potenciar la trajectòria empresarial de les dones, es va crear des de

FOTO NÚRIA GÓMEZ

Reunions de les associades a l'ADEE, amb la seva presidenta Laura Roigé

l'associació el premi ADEE, atorgat a la dona empresària de l'any i un altre a la dona emprenedora sigui o no associada. La finalitat d'aquest acte és fer visible la presència de la dona empresària en el marc social, polític i empresarial del nostre país, així com donar a conèixer la trajectòria professional d'altres dones, i fer més patent la seva vàlua. Entre les persones distingides amb aquests premis, cal fer menció especial de les periodistes Mercedes Milà i Júlia Otero, el president de la Cambra de Comerç de Tortosa, Valentí Faura, pel seu suport i interès en aconseguir que hi hagi 6 dones representades en el seu plenari, Anna Veiga, biòloga, de l'Institut Universitari Dexeus, la dissenyadora Rosa Oriol. El reconeixement públic també s'ha fet extensiu a les sòcies Rosa Borrás, Laura Taberner i Sumpta Galcerán.

En aquest moments, Laura Roigé —amb la mateixa empena i il·lusió que a l'iniciar aquesta aposta de futur per les dones tarragonines— com a presidenta d'ADEE ho és també de la Federació d'Associacions d'Emprenedores Catalanes (FAEC), de Business Professional Woman Internacional TGN i vicepresidenta de la Federació Nacional d'Empresàries Professionals i Directives. “Són molts càrrecs —em comenta Laura Roigé—, però des de la Teresa (la secretària de tota la vida) passant per totes i cada una de les membres de la junta directiva, a Tarragona, les dones anem endavant, estem preparades”. ■

Núria Gómez Granés

Objectius de l'ADEE

- Afavorir la igualtat d'oportunitats entre homes i dones en el món empresarial.
- Impulsar mesures per facilitar la conciliació entre la vida familiar i professional de les emprenedores.
- Generar ocupació estable i promoure aptituds directives en les dones.
- Crear un marc d'informació i participació per l'intercanvi d'experiències empresarials per part de les dones.
- Donar assessorament i formació a les futures empresàries.
- Fomentar la cultura empresarial entre els col·lectius de dones, sobretot les més joves.
- Facilitar l'intercanvi amb altres institucions empresarials.
- Donar suport a la dona que s'inicia en la seva empresa.
- Fomentar la xarxa de dones empresàries i la cooperació entre les seves empreses.

ASSOCIACIONS DE DONES EMPRESÀRIES AMB SEU A CATALUNYA (*):

Nom associació	Any fundació	Núm. Sòcies (aprox.)
Associació catalana d'Empresàries i Executives (ACEE)	1981	250
Empresàries de Santa Coloma i Barcelonès Nord Associades (ESCIBNA)	1997	50
Associació de Dones Emprenedores (ODAME)	1994	150
Fundació Internacional de la Dona Emprenedora (FIDEM)	1997	500
Círculo de Mujeres de Negocios	2005	1.300
Associació d'empresàries, professionals i directives (FUNDE)	2004	70
Associació d'Empresàries i Emprenedores de Lleida (ADELL)	2001	110
Associació Catalana de Dones Directives i Empresàries (ACDDE)	1990	--
Associació Gironina d'Empresàries (AGE)	1994	270

(*) Excloses les federacions d'associacions tipus AFAEMME o FAEC

Mª Rosa Agustí, presidenta de l'Associació Gironina d'Empresàries

Les eines per a una societat millor

“Associar-se vol dir tenir força. No fem altra cosa que el que han fet els homes en la seva història. En definitiva, unir-se per relacionar-se, perquè quan et relaciones neixen idees, neixen negocis, neixen formes de funcionar”. Aquestes paraules de Mª Rosa Agustí, és el lema que mou l'Associació Gironina d'Empresàries (AGE), creada ara fa 10 anys i que en l'actualitat té unes 150 sòcies, empresàries o dones amb càrrecs directius d'àmbits molt diversos. “La filosofia de l'AGE és ser una posició de pressió, un lobby, com en diuen ara, que ens permeti aconseguir beneficis per a les seves integrants”.

En aquest sentit, l'AGE ha signat convenis amb entitats bancàries per tal que tinguin un tracte deferent envers les seves associades. Com reconeix la presidenta: “La realitat dels seus inicis no té res a veure amb l'actualitat. D'entrada quan va néixer hi havia una mancança de la presència de la dona a llocs de poder.” Ara mateix, una de les tasques principals de l'AGE és, treballant conjuntament amb l'Ajuntament i la Diputació, “intentar integrar la immigració en el món laboral” partint sempre, per a la formació d'aquestes persones, de quines són les necessitats de les empreses. Així mateix, l'AGE ha endegat un projecte molt ambiciós relacionat amb la conciliació de la vida laboral i familiar. Segons Agustí, és la societat i no les empreses la que ha de permetre arribar a aquesta conciliació, perquè, aquest és un tema “que reverteix en el nostre futur”. Per a la presidenta una cosa està clara: “Per arribar a una societat millor, cal canviar el nostre horari de treball.” En la seva opinió, l'única manera per aconseguir-ho “és demostrar a l'empresari, dineràriament, que el canvi d'horari li és beneficiós. I si l'empresari està convençut, el canvi no és tan llunyà.” Amb aquesta finalitat, l'AGE ha signat un conveni amb Tribuna (que aglutina La Caixa, Diari de Girona i la SER) i ha endegat el Club del Directiu, en el si del qual es desenvolupa el projecte *Les eines per una societat millor*. Aquest projecte preveu la celebració d'un seguit de dinars-ponències, en el quals hi haurà diversos especialistes. Les conclusions d'aquestes jornades es concretaran en un Anuari on també s'hi inclourà un estudi paral·lel per sectors que es farà arribar als empresaris de la província: “Les empreses són formades per persones, i si nosaltres no som capaços de donar-los allò que necessiten per viure i sentir-se bé, difícilment podran donar quelcom a la seva feina,” conclou Mª Rosa Agustí. ■

Mª Rosa Agustí, al davant i en primer terme, amb la resta de membres de la Junta de l'AGE

Com tu, volem un país més modern i segur

Per això, en dos anys, ja hem reformat 1.500 quilòmetres de carreteres i tenim en marxa l'eix Vic-Ripoll, l'eix Maçanet - Platja d'Aro, l'eix Vilanova i la Geltrú - Manresa i l'eix Reus-Alcover i Palamós-Palafrugell. I només és el principi. Perquè, ben aviat, desdoblarem l'eix Transversal. Ampliarem i millorarem la xarxa de metro i ferrocarril. Invertirem més en tecnologia, en seguretat, en recerca i en millors comunicacions. Com tu, volem un país de primera línia.

Generalitat de Catalunya

La manca de suport a l'esport femení: un peix que es mossega la cua

Les competicions femenines no apareixen als mitjans de comunicació, per tant, els equips femenins troben moltes dificultats per aconseguir patrocinador, i tot això succeeix malgrat triomfar a les competicions

Per **M.C.Cánovas**

La progressió de la dona en el món de l'esport és inqüestionable, des de l'elit fins a la pràctica de base. Tant en els col·lectius com en els individuals. Però són molts anys d'atavismes els que han llastat les condicions innates de la dona per a l'esport, especialment pel mental de qui les veu evolucionar des de fora d'un camp de futbol o una pista poliesportiva.

Però la dona li afegeix a la seva vàlua per a l'esport una cosa fonamental: el caràcter. I per aquí, pot amb tot. El món de l'esport femení està ple de travetes, manca d'interès per estar al seu costat en totes les seves necessitats. Avui, l'esport femení espanyol desplega un ampli ventall d'èxits; darrere d'aquests èxits, tantes i tantes dones que des de la base cerquen el seu lloc al sol.

Per exemple, un dels més grans assoliments de les nostres esportistes va ser la medalla d'or aconseguida en els Jocs de Barcelona per l'equip d'hoquei sobre gespa. No eren les favorites, però ho van aconseguir tot. Han passat uns quants anys. L'hoquei és un esport tradicional a Catalunya, concretament al Vallès. El CE Terrassa femení és el vigent campió de Lliga de la Copa Catalunya. El CE Terrassa ha aconseguït, per primera vegada, un espònsor. A més a més dels premis actuals, suma també quatre títols de Lliga.

Irene Casasayas és jugadora del Terrassa i estudia quart curs de periodisme. "L'espònsor l'hem tingut que cercar; ningú ha vingut cap a nosaltres. Però ben vingut és! És la marca Kipling de motxilles i bosses. Fins avui dia tot ha sigut gairebé d'autogestió. Organitzar activitats, col·laboracions, pagar la teva quota de sòcia, etc. Així anem tirant cap endavant".

El club fa la seva aportació, com és lògic, però costa força, perquè, per exemple, explica Casasayas: "Juguem la Copa de la Reina i fa falta un pressupost afegit, i cerca solucions... Que ens classifiquem per jugar a Europa, més del mateix. Tenim un suport de la Generalitat".

L'any passat les noies del Terrassa van adoptar una postura ferma. "Haviem organitzat festes per recaptar fons i vam decidir fer un calendari on hi apareguéssim nosaltres, les jugadores, sense roba. Ja saps, unes fotos on no es veu res –comenta Irene-, però on s'insinua tot. I va tenir un èxit enorme. Vam aconseguir uns 3.000 euros. I així anem tirant".

Són campiones de Lliga. Jugadores d'elit, de la màxima categoria de l'hoquei herba.

Professionals en dedicació

Anem cap a Lleida i ens trobem, en la posició més alta, a l'equip de handbol de la UE Lleida. Aquestes noies no han assolit cap títol, però són el màxim exponent d'aquest esport a la Terra ferma, el representant català a la Divisió d'Honor. Elles sí tenen espònsor, però amb pressupostos limitats. Els hi dona suport la cadena Plus Fresc. I la capitana de l'equip, Estel Gatell, profesora d'Educació Física, reivindica la visibilitat de l'esforç enorme d'aquest col·lectiu.

"No som professionals en el sentit material de la paraula, però sí en dedicació i esforç; entrenem a diari i hi ha dies que dues vegades. Entre cinc i vuit sessions, no ens les treu ningú. Si cobrem?. Sí, però...".

Poc, molt poc per a tanta dedicació. "Entenem que no portem a un pavelló a nou o deu mil persones, però estem en el lloc més alt, i sense perdre cap any la categoria.

L'equip va ser campió de la lliga nacional de l'any 2004-2005

Semifinal del playoff pel títol de lliga nacional 2004-2005

L'equip reunit just abans de començar el partit

Irene Casasayas Garcia tirant a porteria

Un setè lloc ha sigut la nostra millor classificació. Altres vegades, a batallar per la permanència i perquè Lleida tingui un equip a l'elit".

Hi ha noies que estudien, altres que treballen i algun reforç estranger que econòmicament surt millor parat per raons òbvies.

Jugadores, com les de l'hoquei, d'alt nivell i que com les de l'hoquei, creuen cada any el mur per poder continuar allà dalt.

Si anem cap al món del futbol femení, en evolució constant, Sabadell va mostrar ara fa uns mesos la més trista imatge: la de desaparèixer del panorama de la competició, en plena Lliga, sent un dels clubs pioners en el camp femení, i fa dos o tres anys, campió de la Copa de la Reina.

Una mala política de *grandeur* va dur a l'equip a volar per damunt de la realitat. Una merla blanca era la panacea. Fins que la merla blanca va desaparèixer i les jugadores, especialment les que havien arribat a la capital del Vallès des de diferents punts de la geografia estatal, es van trobar com aquell qui diu, amb una mà al davant i una altra al darrera.

L'inici de la present temporada de la Superlliga Femenina ja pintava malament per a les arlequinades i abans d'acabar la primera volta de la competició l'equip va haver de retirar-se. Tot va explotar a Madrid. El Sabadell havia de jugar un diumenge al matí davant el Rayo Vallecano i a l'hora d'abandonar l'hotel per dirigir-se al camp, les jugadores van ser retingudes per no haver abonat les habitacions. Les persones, que cap culpa tenien de la situació, van haver de fer-hi front. Només l'entrenador, conegut amb el nom de Pirri, va donar la cara per elles. Al dia següent, ningú va voler saber res de la situació. Això va passar a finals de l'any 2005. Les jugadores, malgrat haver jugat els cinc partits reglamentats que els impedeix fitxar la mateixa temporada per un altre equip de la mateixa categoria, van rebre una espècie de bula federativa per poder fer-ho. No volien apartar-se de l'esport. I ho han aconseguit en altres equips tirant cap endavant pel seu amor a l'esport. Un fet que des de l'altra banda de la línia blanca pocs acaben d'entendre.

L'atavisme de "La nena juga a ...? Ja veus...", és frase força comuna en aquelles persones que encara diferencien i, el que és pitjor, discriminen, els sexes. ■

El recurs del calendari

Irene Casasayas, jugadora del CE Terrassa d'hoquei, comentava el recurs del calendari anual amb diferents postures, una per mes, de l'equip sense roba. Aquest recurs l'han posat en pràctica en els darrers anys equips tant masculins com femenins. I aquí sí que qui no *ensuma* l'esport en tot l'any, o en tota la seva vida, volen treure negoci amb l'exhibició del cos humà. L'equip femení del RCD Espanyol va viure una anècdota molt curiosa, en aquest sentit, fa ja uns quants anys, abans que el club trobés el seu lloc en l'actual Ciutat Esportiva. Les *pericas* entrenaven i jugaven en el camp de La Taixonera, a la Vall d' Hebrón i a causa de les mancances econòmiques d'aquella època van deixar caure que si el pressupost no donava per a més acabarien figurant en un calendari. Només estendre's el rumor, una revista que té sempre un nu a la portada va contactar amb l'equip oferint cinc milions de pesetes per les fotos, fotos que mai es van fer. Fins i tot, un diumenge de partit, un fotògraf d'un mitjà esportiu es va personar al camp preguntant si la foto se l'anaven a fer sobre el terreny de joc o als vestidors. I ja estàvem a Europa, eh? ■

Poden amb tot

El CE Terrassa d'hoquei herba és quatre vegades campió de Lliga. Aquest any ha lligat un espònsor...

A Lleida, l'equip d'hanbol es debat cada any a la màxima categoria amb un esperit professional, però no material.

El CE Sabadell de futbol femení va haver de deixar de competir aquesta temporada a la Superlliga. Només els va donar suport el seu entrenador

Qui figura a les notícies?

En un estudi que s'ha portat a terme a 76 països de tot el món en el que s'han analitzat gairebé 13.000 notícies es constata que la presència femenina als informatius de ràdio, televisió i premsa és del 21%

Un dia qualsevol: el 16 de febrer de 2005 va ser l'escollit per portar a terme aquest projecte global de seguiment dels mitjans. La intenció de WACC, l'ONG impulsora del projecte, és la d'aixecar un mapa de la representació d'homes i dones als mitjans informatius de tot el món. Es van analitzar prop de 13.000 notícies a partir d'un codificació prèviament establerta per aquesta associació. Gràcies a aquesta iniciativa, és possible comparar els resultats de la presència femenina als mitjans en l'última dècada, per exemple: el 1995, les dones que apareixien als informatius eren el 17%, cinc anys més tard en prou feines havien incrementat la seva presència en un 1%. En l'últim estudi la representació femenina en les notícies de diaris, ràdio i televisió és del 21%, mentre que la presència dels homes segueix sent aclaparadorament majoritària: el 79%.

A ningú se li escapa que en aquests 10 anys, en una bona part dels països les dones han irromput a l'àmbit públic d'una forma massiva, en el món laboral i professional, a les aules, a la política, a la recerca... a tot arreu és possible ja trobar dones que deixen empremta en la construcció social del seu entorn.

És possible que *sostres de vidre* externs, alguns impediments interns i la dificultat per conciliar la vida personal i la professional segueixin frenant l'assumpció de càrrecs i de responsabilitats per part de les dones i, com a conseqüència, resulti més difícil que apareguin a les notícies. Però no podem

oblidar que els mitjans (i en això no han canviat) apliquen a l'actualitat una visió androcèntrica, del tot carregada d'ideologia, on el que compta són les cúpules jeràrquiques (on la majoria són homes) i els escenaris que s'il·luminen són els del poder, com encertadament ho descriu la professora Amparo Moreno.

Un 22% de presència femenina en els informatius

A l'Estat espanyol, l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya ha coordinat un equip de periodistes que van analitzar i codificar 218 notícies per tal de mostrar quantes dones apareixen, en quins espais o seccions i de quina manera estan identificades. L'estudi també ha permès saber quin és el paper que com a periodistes juguen homes i dones en la transmissió de la informació.

El panorama que presenten els informatius audiovisuals i els diaris pel que fa a la presència d'homes i dones és clarament regressiu respecte de la realitat si valorem qui protagonitza les notícies. De les 705 mencions a persones que es van fer en les 218 notícies, les dones en van ser protagonistes en 153 casos (el 22%), mentre que els homes, en 552 (el 78%). A la televisió hi va aparèixer un 23% de dones i un 77% d'homes, en canvi, la presència femenina a la ràdio va ser només del 12% i la dels homes, el 88%. Pel que fa a la premsa, la representació femenina va ser del 22% i la masculina del 78%.

PROTAGONISTES DE LES NOTÍCIES A LA TELEVISIÓ, RÀDIO I PREMSA

TELEVISIÓ

DONES		HOMES	
N	%	N	%
80	23%	273	77%

RÀDIO

DONES		HOMES	
N	%	N	%
6	12%	46	88%

PREMSA

DONES		HOMES	
N	%	N	%
67	22%	233	78%

Periodistes: la cara, la veu i la firma

La presència dels i de les periodistes en la producció de les informacions i en la presentació dels informatius radiofònics i televisius és molt més equilibrada entre els dos sexes que no pas la (suposada) realitat que ens mostren.

La presentació dels telenotícies va a càrrec de 43 dones i 37 homes; com a conductors dels informatius radiofònics s'han comptabilitzat 10 dones i 43 homes, és a dir que a les nostres pantalles i als nostres receptors de ràdio hi treuen el cap un 46% de presentadores i un 54% de presentadors, amb un notable desnivell pel que fa a la ràdio. Dels 127 reporters que aquell dia van elaborar peces informatives o van firmar les notícies als diaris, 71 són dones i 66 homes, és a dir que la producció informativa corre a càrrec del 52% de les periodistes i del 48% dels periodistes.

Si ens demanem si hi ha diferències entre el tipus de notícies que elaboren homes i dones, val a dir que el major nombre d'informacions que han firmat les periodistes tenen com a tema la violència de gènere i el 30% de les notícies que produeixen tenen a les dones com a notícia o s'interessen per un tema de gènere, mentre que els homes periodistes només s'interessen per històries protagonitzades per dones o amb interès de gènere en el 18% dels casos. Malgrat tot, no cal oblidar que les periodistes segueixen dedicant el gruix de la seva feina, el 70%, a informar sobre temes o relats els protagonistes dels quals són homes.

FOTOS JULIA LÓPEZ

Un dia qualsevol: 16 de febrer de 2005

Va ser un dia com qualsevol altre, des del punt de vista informatiu. Va entrar en vigor el Protocol de Kioto i les manifestacions del Líban per l'assassinat del seu primer ministre, junt amb la informació sobre el Referèndum de la Constitució Europea, van omplir les seccions de Política. A Societat, uns quants accidents i desastres, com l'incendi de la torre Windsor a Madrid, o les conseqüències de l'esfondrament d'El Carmel, a Barcelona. La informació sobre les peripècies d'un transatlàntic que va estar a punt de naufragar en un creuer per la Mediterrània van donar peu a alguns reportatges i les notícies sobre morts per violència masclista van acabar de configurar l'agenda informativa. A Cultura hi apareixien les famoses i la moda, mentre que a Esports es feia evident la invisibilitat femenina.

Sessió de treball del grup de periodistes que va analitzar les notícies pel Projecte Global de Seguiment de Mitjans

On i com es presenten les dones?

El resultat de l'anàlisi indica que les dones no són majoritàries en cap epígraf informatiu. El 33% apareixen en les notícies de famoses, moda, entreteniment, art i cultura; en segon lloc, però molt a prop, amb el 32% estan representades en els temes de violència de gènere, desastres, accidents; a continuació, amb el 13%, les dones ocupen espai a les notícies de política, seguides per les protagonistes en l'àmbit de la salut, la ciència, l'ecologia, amb el 9%; en temes d'habitatge, consum i pobresa les dones estan representades amb el 8% i obtenen el 7% de presència en les qüestions de desenvolupament, sostenibilitat, educació i relacions familiars.

Un fet alarmant és que en 4 de cada 10 dones (38,55%) no s'esmenta o no s'especifica l'ocupació. En aquesta mateixa situació hi ha el 11,59% dels homes.

En altres càrrecs o situacions, apareixen un 13% de dones descrites com a personatges públics que es dediquen a la política, mentre que els homes arriben al 87%. Tot seguit, les dones es presenten com a veïnes, famoses, periodistes i mestresses de casa, en aquest ordre.

Un paper indesitjat: la víctima

De les 27 notícies que han tingut a dones com a protagonistes (un 12% del total analitzat en un dia), 11 informacions tenen com a objectiu prioritari la violència i un 28% de les notícies identifiquen a les dones com a víctimes, mentre que en aquesta situació es presenten un 10% d'homes.

D'altra banda, les dones apareixen identificades segons el seu rol o posició familiar en el 14% de les mencions, mentre només s'identifica als homes per la seva relació familiar en el 3% dels casos.

Si ens demanem si les notícies reforcen o ben al contrari s'atreveixen a desafiar els estereotips existents, l'estudi ens indica que només un 1% de les informacions proposen un canvi en la forma de nomenar i descriure les dones, mentre que un 11% reforcen els estereotips existents, i la resta no es manifesta en cap sentit. ■

Elvira Altés

El Projecte Global de seguiment de mitjans (GMMP)

El Projecte Global de seguiment de mitjans (GMMP), es porta a terme cada cinc anys: es va iniciar el 1995 i va continuar el 2000. El 16 de febrer de 2005 es va realitzar amb la participació de 76 països i un equip de centenars de dones i homes a tot el món.

A l'Estat espanyol, aquest treball de recerca l'ha liderat l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya, amb la col·laboració de La Red Europea de Mujeres Periodistas. En aquesta recerca hi han participat 13 persones, que van fer el seguiment a 14 mitjans de comunicació: 4 informatius de televisió, 4 informatius radiofònics i 7 diaris.

L'àmbit informatiu cobria el territori de l'Estat amb TVE, Antena 3 TV, Ser Ràdio, *El País* i ABC; en l'àmbit autonòmic es van analitzar TV3, TVE Galícia, Catalunya Ràdio, Ràdio 4 i *La Vanguardia*; i en l'àmbit local el *Diario de Burgos*, *Diari de Tarragona*, *El Punt*, *20Minutos*, ambdós de Barcelona.

FOTO ESTHER SANROMA

SOL PICÓ

coreògrafa i ballarina

“Busco comunicar-me, explicar el màxim de coses, d’històries des de la meua mirada”

Sol Picó acaba de ser mare i diu que és cert que aquesta experiència tan intensa li ha ensenyat a “saber distingir entre el que és essencial i el que és important”. Segurament no és essencial veure-la com es mou a l’escenari o com són d’interessants els seus espectacles. Però sí és important saber que és un luxe el fet que s’obri el camí a artistes que trenquen esquemes, que et remouen per dins, que s’arrisquen i s’apassionen com ella. Sol diu que a la seva vida quotidiana és molt més tranquil·la que a la seva vida artística. Té una necessitat vital d’expressar-se i de comunicar-se amb força i ràbia davant del públic. Les seves propostes escèniques sempre són “un còctel de dansa”. És així com ella defineix el seu propi estil. Mai pretén agradar, sinó despertar en el públic les ganes d’entrar en el seu eclèctic i transgressor món de la dansa, el seu estil i el seu llenguatge. Títols com *La Diva y el Hombre Bala*, *Paella Mixta*, *Bésame el cactus*, entre d’altres, l’avalen.

> **Què en penses del que diuen de tu: que ets innovadora, autèntica, radical, extremista, provocadora, avantguardista?**

< Crec que tot depèn dels ulls que et miren. La mirada dels altres defineix molt com penses que ets. A alguns els sembla que sóc provocativa. A altres, no. No em considero tan avantguardista. A Europa es fan coses novadores, amb les quals jo no tinc res a veure. El llenguatge és molt personal. És molt difícil definir-se a un mateix. Busco comunicar-me, explicar el màxim de coses, d’històries des de la meua mirada, i de suggerir conceptes, idees, estats d’ànim, sentiments, emocions.

> **D’on treus tanta força escènica?**

< Quan estic a l’escenari m’entra una ràbia que potser em dona un punt d’ésser salvatge. Hi trec tota la passió, la sensualitat i les emocions fortes. Possiblement, a la vida real sóc molt més tranquil·la.

> **Com definiries la teua feina?**

< Formalment, parteixo d’un còctel de disciplines. Dansa clàssica, contemporània, espanyola, flamenc... I després, el cos ha anat sol, partint de la memòria i de la meua espontaneïtat. També he experimentat molt des del punt de vista conceptual: m’he imbuït en el món del *rock and roll*, passant pel vídeo, el teatre i, fins i tot, l’òpera.

> **Com i quan vas aconseguir viure de la dansa?**

< Quan estudiava a París, amb poc més de vint anys, em presentava a totes les audicions de totes les companyies. Els resultats van ser nefastos. Baixava les escales i m’enfonsava a poc a poc. Jo tenia la necessitat total de pujar a l’escenari!

Però hi havia una competència brutal. En aquell moment, no te n'adones de tot el que aprens quan et diuen "no". Vaig patir molt fins que una companyia em va agafar per fer una substitució. I des de llavors, tot va començar a funcionar.

> **Et sents una persona compromesa i crítica?**

< M'agradaria ser-ho. Són de les actituds que més m'agraden. La base de la inspiració és la meua vida, la de la meua parella, la dels amics i la dels veïns. I sempre hi trobo punts d'insatisfacció i de crítica en coses que passen. Però és difícil veure'm a mi mateixa i analitzar-me. Sóc crítica amb determinades maneres de viure. Recordo *Del Planeta Basura*, on mostràvem tota la lletjor, la part més negra i fosca de la nostra societat. En aquell moment, no vaig pensar que estava fent una crítica social d'una manera tan explícita de les relacions humanes, de les parts més negres, de com s'espantia tot... No som capaços de viure d'una manera més blanca. El món del poder és una part fosca de la vida. La manipulació també és una part molt negra de la nostra societat.

> **... I en la política?**

< Al programa de ràdio d'en Xavier Grasset, a Catalunya Ràdio, faig un esforç lingüístic per explicar com trobo paral·lelismes entre els temes que ell em proposa i la dansa. I, per exemple, amb l'Estatut, jo vaig trobar que es podia comparar amb la dansa del segle XIII, la dansa de la Cort, on hi ha molta cortesia i molta reverència, però canvia constantment de parella.

> **La força dels teus espectacles també es veu reflectit en el vestuari. T'hem arribat a veure ballar flamenc amb sabatilles de puntes vermelles!**

< No sóc de ballar amb samarretes i pantaló. És molt important com vestim, la imatge que es vol donar. L'escenari és el lloc ideal per a disfressar-te i transformar-te. Pel que fa a les puntes, és una cosa especial. Forma part d'un tipus de treball concret: la interacció de dues disciplines, el ballet clàssic i el flamenc.

> **Penses en què vol el públic?**

< La meua sòcia, Pía Mazuela, sempre em deia "Com vols arribar a la gent amb les barbaritats que fas?". El que tinc clar és que el que faig no és un laboratori, sinó espectacles que neixen de la meua necessitat de comunicar-me. Mai he pensat en el gust del públic. He estat convençuda sempre de què són ells, els que han d'entrar en el meu gust. No he fet concessions. He fet el que m'ha donat la gana fins avui en dia i toco fusta. El més normal és ser com tu necessites ser. Sobretot en el món de l'art. Tot i així, quan acabo l'espectacle, esperar els aplaudiments és com una retenció d'aire, a l'espera de l'esclat. Sempre he tingut el malson de què no hi hagués públic o la gent marxés en ple espectacle.

> **Quina vinculació tens amb el Teatre Nacional de Catalunya?**

< Fa dos anys em van proposar ser companyia resident. Em va tocar la loteria! En aquells moments, la companyia passava per uns moments difícils. I acceptar aquesta proposta ens va donar les eines per poder treballar, que bàsicament

són diners i temps. Durant aquells dos anys vam estrenar dos espectacles que van funcionar moltíssim.. El TNC em va ajudar a consolidar-me, a finançar-me una mica.

> **I ara continues al TNC...**

< Sí. Però ja no sóc companyia resident. D'una manera sorprenent, en Sergi Belbel em va proposar ser assessora de dansa. Vaig respondre amb un sí ràpid. Bàsicament, perquè no em van donar una altra opció. No dificulta la meua feina, m'enriqueix molt, està dins de la meua professió i és una altra faceta en la meua carrera.

> **Quin espectacle prepares ara?**

< Una nova producció per al Teatre Grec, que s'estrenarà a mitjans de juliol. Em fa molta por. És una proposta de molta responsabilitat.

> **Com veus el panorama de la dansa, en clau femenina?**

< Hi ha moltes dones coreògrafes. I de ballarines, moltíssimes. Moltes més que homes. Encara hi ha el prejudici de què els nens que estudien ballet són *marietes*. Costa trencar amb això. Hi ha molt a fer en aquest sentit. I cal començar per l'educació. Que portin als nens a veure dansa! Que sàpiguen que existeix! I si els agrada, per què no pot ser ballarí? D'altra banda, també noto que hi ha molt més públic femení que masculí. Així que en aquest sentit, caldrien canvis tant pel que fa al públic, com en l'educació i en la programació.

> **La dona manca o Barbi-Superestar ha estat un dels teus grans èxits, on la figura femenina té una gran preponderància**

< Sí, i ho tenia molt fàcil. Vaig fer un càsting en què vaig encertar les sis dones que vaig escollir. Clavat! Aquest espectacle mostrava un ventall de possibilitats amb moltes formes i expressions de la dona. Les dones som molt diferents, les unes de les altres. Hi apareixia una dona glamorosa i una altra que s'arrossegava per terra. Hi havia molts contrastos: passàvem constantment del blanc al negre. Es veia des de la dona dura que sobtadament és tendra, fins a una dona amb quatre cames.

> **Com portes la combinació dona-empresària?**

< Ser empresària és un aprenentatge diari. I aquesta aventura la comparteixo amb una altra dona: Pía Mazuela, que m'acompanya des de fa 11 anys, des que va néixer la companyia. La intuïció ha jugat a favor nostre. I d'altra banda, la meua família treballa en l'àmbit comercial. Potser això m'ha ajudat una mica.

> **En el món de la dansa hi ha sostre de vidre?**

< M'adono que tots els teatres estan dirigits per homes, que les programacions les acostumen a fer homes. I per aquesta raó, me n'alegro quan hi veig dones. De totes maneres, no veig que aquest fet m'hagi perjudicat professionalment. Sempre han estat molt respectuosos amb mi.

> **Què t'ha permès sobreviure en el món de la dansa?**

< Sóc tossuda per a allò bo i per a allò dolent. En aquest cas, m'ha anat bé. ■

Aurora Antón

Hi ha masclisme

El campus de l'eructe

Per **Ander Zurimendi***

Quan Mireia va eructar a la taula alguna persona va dir quelcom. Algú, de fet, la va recriminar en to plasant, innocent, però va recriminar-li. "T'estàs fent tot un home!", va sonar sobre aquella taula plena de cerveses i una mica de menjar. Sobre la vella taula de la taverna; ratllada amb algun dibuix fet amb el ganivet i amb una mica d'avorriment, el comentari va arribar gairebé a semblar de la mateixa època en la que el campus de l'Autònoma es construïa. I a l'espontani i innocent eructe de Mireia alguna persona li contestava amb un altre eructe: un dard emmetzinat des de la mateixa punta del sexisme que més dol, a saber, el del teu amic. Aquest té 20 anys i no entén el ràpid que canvia una manifestació contra la guerra a Iraq a eructar aquesta vulgaritat.

Però pel campus també es veu pujar les escales a una parella d'amics. Estan a la biblioteca, encara que no se sap molt bé si estan estudiant o molestant a les persones que sí que ho fan. Van a prendre l'aire a fora, a veure de lluny el bosc que els separa de la Vila Universitària. Ja han pujat al pis més alt. Des d'aquella planta pots sortir a fora, i ella li obre la porta a ell, no cavallerosament sinó amablement. Són amics. Mai va haver sexe entre ells. Uns petons i res més. Encara que era ella qui sempre el tractava amb elegància; demanant una amanida i alguna cosa per menjar per als dos, en el restaurant de Gràcia, i provant el primer vi, és clar. Ell li donava els mims i encara continuen tractant-se així, intercanviant els rols establerts sense donar-se compte; canviant la història en els detalls més ínfims del dia a dia, en una vida que mereix ser viscuda.

Ara és una rotllana d'estudiants els que conversen entre riures i un toc de preocupació. Estan pendents de la revisió de l'examen d'economia. El van fer fa 10 dies i estan preocupats. Un a un entren al despatx del professor i allà dins el professor somriu o posa cara de circumstàncies en funció de la nota que ha decidit. El professor té fama de carregar-se

la meitat de la classe corregint. "Tu, com a mínim –li diu un noi de vint anys a la noia de rastes- et pots ajupir i fer-li un favor... Així t'aprova!" Llavors, són menys els crits d'ella i més les rialles de tothom.

En un altre petit moment de la vida dins del microcosmos de la universitat, una classe sencera vota a qui serà el company que els representi a la junta. Uns estudiants que voten al seu delegat, vaja. El cas és que no és delegat en les seves funcions, sinó delegada. Es diu Laia i té la mateixa capacitat que qualsevol altre. I no l'han votat els seus companys, sinó que han estat companyes i el conjunt d'estudiants. I jo mateix, en aquesta deliciosa història on la dona agafa responsabilitats en un camp habitualment subjecte al *machote* i *guai* de torn, penso i escric amb el gènere masculí; i no en el femení, que és el que li correspon a la dona i la treu de l'exili de la invisibilitat a la que va sotmetre el nostre llenguatge; encara que, consolem-nos, com a mínim és una simple llengua heretada i nosaltres tractem de canviar les seves formes lingüístiques per allunyar-les de l'androcentrisme, la ciència dominant en la que s'ha basat l'home per amagar del llenguatge la dona.

Cantaven Los Bravos aquella tornada: "Los chicos con los chicas, deben estar; las chicas con los chicos, han de vivir". Ara sabem que això no ve de sèrie i, que passi el que passi, passa perquè volem. Encara en el campus, veiem avui dia mostres de masclisme. I mostres del contrari, afortunadament, perquè no hi ha ningú diferent, sinó persones que es busquen entre sí. Doncs, en tant que humans, actuen humanament sense mirar l'entrecuix. Ara potser siguem una mica més lliures. Mirem-nos el propi melic i vegem quins eructes se'ns escapen de tant en tant, ja que del nostre comportament haurem de donar coherència davant això intangible i confús anomenat ànima. ■

* Portaveu del Sindicat d'Estudiants de la UAB

ne entre els joves?

Una bona manera de relacionar-se

Per Xènia Pascual

Si tenim en compte que encara avui hem de lamentar la mort de noies joves (entre 16 i 30 anys) a mans de les seves parelles; que encara calen programes dirigits als joves per eradicar la violència, com són els tallers per prevenir les relacions abusives entre els joves impulsat per la Regidoria de Dona i Drets Civils conjuntament amb el Consell de la Joventut de Barcelona (CJB).

Si a més a més molts d'aquests joves manifesten que en certes circumstàncies la violència és inevitable, que sovint la majoria de joves no identifiquen els maltractaments psicològics com a violència sinó com una forma normal de relacionar-se. Si encara molts nois veuen la necessitat d'afirmar la seva virilitat en contraposició d'allò que socialment es considerat femení i que els rols i estereotips entre nois i noies continuen sent els de sempre en què les dones estan subordinades i controlades pels homes, mentre moltes joves encara pensin que ho perdonarien tot per amor o que fins i tot moltes noies accepten tenir relacions sexuals, encara que no vulguin, únicament per complaure el seu company. Mentre totes aquestes formes de pensament encara continuïn vigents i persisteixin entre els joves haig de dir que sí, que el masclisme encara existeix entre els joves.

Penso que podem afirmar que les coses han canviat molt de fa uns anys ençà, ja que afortunadament no tota la societat jove es comporta d'aquesta manera i que a poc a poc tots i totes som conscients que aquesta no és una bona manera de relacionar-se, que tots hem de ser iguals i que si ho procurem hi sortirem tots guanyant, però mentre calguin polítiques, accions i serveis dirigits a eradicar el masclisme entre els joves hem de continuar dient que el masclisme hi és i que existeix i que cal l'esforç de tots i totes, i sobretot de l'administració, per tal que això canviï, ja que sinó mai podrem assolir aquesta igualtat que tant anhelem i que tanta falta ens fa per ser ciutadanes de ple dret. ■

CELEBRACIÓ DEL 8 DE MARÇ: actes i propostes

Premi Maria Aurèlia Capmany

Una aposta pel diàleg intergeneracional

Un altre 8 de març, festa grossa, que ens serveix per fer balanç: la primera vegada que vam prendre consciència de les discriminacions que havíem d'afrontar pel fet de ser dones, la primera manifestació a la que vam anar, la primera vegada que vam compartir les nostres opinions, el nostre malestar amb alguna companya; el que hem après, el que hem transformat, el que ens ha transformat; on érem aquell any i l'altre, i què fèiem exactament l'any passat per aquestes dates. La necessitat d'intercanviar coneixements i experiències, compartir aprenentatges, fer visibles els sabers de les dones.

A Barcelona, que ens demanem el mateix que moltes de vosaltres, enguany tenim una proposta de cara a aquesta data: aturar-nos per mirar enrere, oferir la dimensió pública perquè les iniciatives, els sabers i les experiències de les dones de la ciutat puguin ser compartides per dones de diferents edats. Que aquelles que han estat socialitzades en la discriminació trobin els mecanismes de traspasar les seves experiències polítiques i memòria històrica a les educades en la discriminació subtil de la nostra –aparentment igualitària– societat, que s'estableixi un debat obert en el que les que estan vivint la doble –o triple– jornada laboral puguin aportar-hi la seva experiència.

En definitiva, que es revisin els mecanismes de transmissió de sabers, coneixements, actuacions i experiències

de les barcelonines, que se n'incorporin de nous, amb l'objectiu d'ampliar no només l'agenda feminista sinó també l'impacte del moviment de dones a la nostra ciutat.

És per aquest motiu que la XX edició del Premi Maria Aurèlia Capmany 8 de març té com a eix central el *Diàleg intergeneracional*, que esperem que tingui com a resultats propostes susceptibles de ser extensives a totes nosaltres. I poder recordar, l'any vinent, o l'altre, que aquell projecte que va guanyar el premi 8 de març per fi s'ha pogut fer realitat. ■

Regidoria de Dona i Drets Civils
Ajuntament de Barcelona

Homenatge a les Dones del 36 de Cornellà

Escriure la història en femení

En el 70è aniversari de l'inici de la Guerra Civil espanyola, a Cornellà volem escriure la nostra història en femení i retre homenatge a les dones que visqueren i patiren les conseqüències d'aquest funest episodi, reconeixent el valor de les aportacions que la meitat de la ciutadania feu per al desenvolupament de la democràcia i del nostre Cornellà actual.

Poques van ser les dones que saltaren a l'escena política, en part perquè moltes pensaven que la seva feina estava només a l'àmbit domèstic. Però moltes eren les obreres, les milicianes i antifeixistes, les que animaven els combatents al front, les que atendien ferits, les que cosien roba per als soldats, les que feien col·lectes de menjar, i també les integrades als partits polítics i sindicats. Sembla que en qüestions de guerra s'hagi de parlar només en masculí, però les dones, també visqueren i participaren en el fet i els seus testimonis ens mostren aspectes desconeguts de la nostra història recent.

La II República millorà la condició de vida de les dones amb reformes sobre l'alfabetització, la coeducació, la igualtat legal, al treball, les lleis per a l'avortament i el divorci... tots aquests drets es perderen amb la guerra, i després, amb el règim franquista es van perdre els pocs drets que acabaven de guanyar. Fos quin fos el bàndol al que pertanyien elles o les seves famílies, com a dones en sortiren perdent i foren silenciades, invisibilitzades per una història de guerres i guerrers que només recorda generals i dates.

Però més enllà de reivindicar una història on estiguem presents tots i totes, que cerqui les persones protagonistes dels fets i doni valor a totes les experiències, amb aquest homenatge volem agrair a totes aquestes dones el regal que ens fan en deixar constància d'una part de la nostra història tant significativa, tant ignorada: el regal de la memòria. ■

Centre d'Informació i Recursos per a les dones
Ajuntament de Cornellà

20 anys del Centre d'Atenció i Informació a les Dones

El dia 9 de març presentarem a La Farga el dossier commemoratiu dels 20 anys del Programa Municipal per a la Dona de l'Hospitalet.

El mes d'abril de 1986 va representar en la nostra història el punt de partida i la culminació d'un llarg procés de mobilitzacions dels grups de dones que van impulsar aquest centre. Avui podem afirmar que el nostre Programa s'ha convertit en un model de referència per al conjunt de Catalunya, avalat per l'Institut Català de les Dones en la seva proposta sobre la necessitat de la creació de centres integrals com el nostre.

En aquest vint anys les dones han superat molts obstacles. Es partia d'una situació de més de quaranta anys de dictadura, on el paper que tenien reservat era ser reproductores i àngels de la llar. La igualtat d'oportunitats real entre dones i homes és encara, però, una de les fites més importants a assolir.

La democràcia no és tan sols un conjunt d'institucions i mecanismes, representa també una ètica, una forma de fer política i una cultura. Més enllà de la superació dels estereotips de gènere, la igualtat d'oportunitats implica a totes les institucions públiques en el lideratge de les polítiques per a la igualtat i a la societat en el seu conjunt perquè els canvis en els costums, la redefinició del concepte de treball, el rebuig a totes les formes de violència vers les dones, la paritat

en els òrgans i llocs de decisió, i el respecte dels drets humans, són, ara per ara, uns dels desafiaments que els sistemes democràtics tenen en futur immediat.

Volem aprofitar aquest 20è aniversari per fer memòria i per agrair al teixit associatiu de la ciutat la seva participació en la feina feta, per mostrar el reconeixement a dones i homes, sovint anònims, per la seva col·laboració activa i compromesa, i per refermar-nos en la voluntat política de seguir treballant en l'objectiu de construir entre tots i totes un millor futur. ■

Programa Municipal per a la Dona
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat

Tornar a omplir el 8 de març de reivindicació i de denúncia

M'agradaria començar aquest escrit fent una pregunta, és necessari el 8 de març?

La resposta que a mi em surt, sense cap reflexió prèvia, és que sí, però de seguida em ve el dubte si no està perdent contingut, si no s'està diluint al mig d'un magma d'actes, manifestos, concentracions...

Reconeixent els avenços que les dones hem fet, les fites que hem anat assolint i que en el seu moment va ser una

conquesta important el fet del reconeixement del 8 de març com a dia internacional, que en un principi l'anomenàvem dia de la dona treballadora i ara ja consta per a Nacions Unides com Dia dels Drets de la Dona i la Pau Internacional, i que la seva commemoració ha servit per anar conscienciant a moltes companyes del seu paper en la socie-

tat i dels seus drets com a persona i com a dona, tinc, però la impressió que hem anat deixant pas als actes més lúdics i oblidant els més reivindicatius.

Si fem una ullada al món, observem que la situació de la dona és feble, i l'encara recent reconeixement del nostre paper en l'àmbit públic està en franc perill de retrocés. D'una manera subtil se'ns està fent donar passos enrere utilitzant vies que van des del fer-nos sentir culpables per reivindicar més serveis d'atenció pública per a les persones dependents, fins a dir obertament que el fracàs escolar és perquè les mares no estem a casa totes les hores que cal.

És per tot això últim que crec que hem de fer una reflexió i tornar a omplir el 8 de març de reivindicació i denúncia. Tampoc cal convertir-lo en un dia de laments sinó manifestar clarament que no volem renunciar a res i que volem continuar avançant i que aquest avenç volem que sigui tant per les dones que estem en els països, anomenats desenvolupats com per a aquelles companyes que estan en els països més desfavorits o dits països empobrits. ■

Cartell del 8 de març de 1979

Amor del Àlamo
Regidora Ponent de Programes Transversals
Àmbit de la Dona
Ajuntament de Sant Boi

Formació en perspectiva de gènere

Escola en
perspectiva de
gènere
de Terrassa

El passat 31 de gener la regidoria de Promoció de la Dona de l'Ajuntament de Terrassa va fer l'acte inaugural de l'Escola en perspectiva de Gènere de Terrassa, una experiència de formació adreçada a tots els públics que té com objectiu principal promoure la sensibilització que permeti reconèixer les diferents manifestacions de discriminació que per raó de sexe es donen en cada àmbit social, i facilitar la formació adient per tal de transformar realitats i crear noves referències entre homes i dones.

Els models de gènere existents limiten les dones; cal, doncs, revisar-los i corregir-los, tot reconeixent les experiències i aportacions de les dones en tota la seva diversitat i en tots els àmbits de la vida, així com fugir de rols que perpetuen un imaginari cultural que no es correspon amb la realitat que vivim.

L'Escola en perspectiva de Gènere de Terrassa és un centre de formació integral que aporta recursos, eines metodològiques i continguts que permetin implementar la perspectiva de gènere en tots els àmbits de la societat.

L'Escola en perspectiva de Gènere neix també amb el propòsit d'oferir formació especialitzada i assessorament en igualtat d'oportunitats entre dones i homes, a centres

educatius, empreses, professionals, administracions, institucions... i a la ciutadania en general.

L'Escola en perspectiva de Gènere inicialment desenvolupa tres mòduls formatius que aborden tres aspectes rellevants en el context social actual, i pel que fa al canvi d'actituds cap a la igualtat d'oportunitats entre dones i homes. Des del campus universitari de Terrassa, l'escola s'adreça a professionals d'àmbits diversos i a la ciutadania en general.

ELS MÒDULS QUE S'IMPARTIRAN:

- **Violència familiar vers les dones, comprensió, anàlisi i intervenció** (20 de febrer-15 de març, 3a edició), organitzat conjuntament amb el Consorci Sanitari i l'Escola Universitària de la Creu Roja, proporciona les bases conceptuals i els recursos metodològics en situacions de violència domèstica, i consolida bases per a futurs projectes d'intervenció, des d'una perspectiva interdisciplinària.

- **Tècniques de comunicació oral: qui som? Com ens comuniquem? Context, rol social i perspectiva de gènere**, (1-22 de març) analitza els factors que incideixen en les comunicacions interpersonals (context, rol, gènere) i potencia aspectes clau a l'hora de fer exposicions orals eficaces, tot aportant recursos pràctics i estratègies per obtenir el màxim rendiment de les pròpies capacitats, així com la utilització d'un llenguatge no sexista, la gestió del coneixement i gènere, tot plegat, acarar des d'una perspectiva de gènere, ja que dones i homes ens comuniquem a partir d'allò que som.

- **Agents per a la igualtat d'oportunitats**, (15 de març-5 d'abril) el curs parteix fonamentalment de la trajectòria actual de les polítiques d'igualtat, els instruments, el marc legal, la planificació estratègica i els recursos existents que ens permeten la implementació en el territori, i té com a objectiu capacitar persones com a agents per a la igualtat: un nou perfil professional que ha d'esdevenir peça clau a l'hora d'impulsar i desenvolupar les polítiques de gènere i, com a conseqüència, el canvi social.

Els tres mòduls volen respondre a diverses necessitats vinculades al desenvolupament de la igualtat d'oportunitats i a l'eliminació de la desigualtat social de gènere, alhora que pretenen integrar la mirada i els valors de les dones amb plena autoritat. ■

Fabiola Gil

Regidora de Promoció de la Dona

Acte inaugural de l'Escola en perspectiva de Gènere de Terrassa

A càrrec de **La Cantant Calva**

Posem de cara a la paret:

- 'La Vanguardia'
- Jurat del XXVI Premi de les Lletres Catalanes Ramon Llull

Invisibilitat de l'esport femení als mitjans de comunicació

Si els lectors dels diaris tenen constància dels resums de l'any realitzats pels mitjans de comunicació arribaran a la conclusió de què l'esport femení no existeix, perquè són molt pocs els mitjans que han inclòs els triomfs de la dona en aquests informes. I per a mostra, un botó: el de l'edició del diari *La Vanguardia* del 29 de desembre de 2005. Aquest diari dedica tres pàgines al resum esportiu del 2005, amb cinc grans fotografies, una columna i un text que es pot llegir a les tres pàgines. Bé, les cinc fotos publicades són d'homes; en el text, les referències a les dones es limiten a les dones estrangeres i només cinc – Mery Pierce, María Mutola, Kenisa Bekele, Carolina Klüft i Lelena Isinbayeva- i a la columna, que inclou els campions de nou especialitats esportives només hi figura una espanyola, Laia Sanz. Els oblidats que la columneta comet amb l'esport femení català són especialment greus pel que fa al bàsquet: s'inclouen els equips guanyadors de la Lliga ACB (Reial Madrid), Eurolliga (Maccabi), NBA (San Antonio Spurs) i de seleccions europees, tots, menys l'Universitari de Barcelona (UB), campió de la Lliga Femenina de Bàsquet de la temporada i únic equip català amb dret a figurar en aquest quadre d'honor. Ara entenem perquè aquest equip va haver de renunciar per motius econòmics a la Copa d'Europa a la qual tenia dret: l'UB no existeix, és transparent. Com ho és l'esport femení. ■

Jurat sense dones

En el jurat del XXVI Premi de les Lletres Catalanes Ramon Llull, convocat per l'editorial Planeta, no hi havia cap dona de l'àmbit literari. Increïble!

No tenen cap culpa les persones que van formar-hi part, però notem que és massa habitual que en els premis literaris i artístics que s'organitzen a Catalunya cada vegada més hi manca la visió femenina en el ventall dels jurats. Per exemple, en el del Ramon Llull, que, per cert, el va guanyar en Màrius Serra amb l'obra *Farsa*, el jurat estava format per: David Castillo, Pere Gimferrer, Gabriel Oliver, Carles Pujol, Antoni Vilanova i Emili Rosales, com a secretari sense vot. I les dones literates catalanes? No existeixen o no es volen cercar i convidar? ■

Gata Lina & cia

Gemma

Resolucions del Parlament Europeu a favor de les dones

En el que va d'any el Parlament Europeu (PE) ha aprovat una sèrie de resolucions que tenen a veure amb les dones com és el cas de la resolució sobre el futur de l'Estratègia de Lisboa des d'una perspectiva de gènere, aprovada el passat mes de gener. Una resolució sobre l'estratègia comunitària contra el tràfic de dones i un altre sobre la lluita contra la violència exercida vers les dones completen les diferents resolucions que acaba d'aprovar l'Eurocambra.

Per: Alicia Oliver – Mª José Ruiz
Xarxa Europea de Dones Periodistes

Mesures per incrementar la igualtat laboral

Un informe sobre l'Estratègia de Lisboa des d'una perspectiva de gènere avisa que els objectius encara són lluny d'assolir-se

En el Consell Europeu de Lisboa, de març de 2000 es varen fixar uns nous objectius a la Unió Europea (UE) amb la finalitat d'aconseguir una renovació econòmica, social i mediambiental en el termini de 10 anys. Es tractava de convertir a Europa en l'economia del coneixement més dinàmica i competitiva del planeta. Les fites eren molt ambicioses: incrementar la taxa de treball, elaborar plans d'envelliment actiu, construir una societat de la investigació i la informació, de l'educació i la formació permanent.

Quatre anys després del llançament d'aquesta iniciativa, la situació econòmica europea ha dificultat la realització d'aquests propòsits, i una sèrie d'estudis mostraven la necessitat de prendre mesures urgents per realitzar aquesta renovació.

La veritable dificultat es genera en l'àmbit familiar on, encara avui, les dones segueixen realitzant "la doble jornada"

Edite Estrela, ponent de la Comissió de Drets de la Dona i Igualtat de Gènere del Parlament Europeu

Preocupada per l'impacte de l'Estratègia de Lisboa en la igualtat entre dones i homes, la Comissió de Drets de la Dona i Igualtat de Gènere del Parlament Europeu (PE) va elaborar un informe sobre el futur de l'Estratègia des d'una perspectiva de gènere. L'eurodiputada portuguesa, Edite Estrela, va ser la ponent d'aquest informe on s'arriba a la conclusió de què els objectius previstos des d'una perspectiva de gènere, estan lluny d'assolir-se.

En l'informe es subratllen les diferències que encara persisteixen en temes com la remuneració laboral, l'educació i la formació permanent, així com analitza i avalua les diferents mesures adoptades per conciliar la vida professional, familiar i privada. La veritable dificultat es genera en l'àmbit familiar on, encara avui, les dones segueixen realitzant "la doble jornada".

També s'insisteix, periòdicament, per a què els Estats membres prenguin mesures eficaces per promoure llicències parentals que permetin als homes participar en la cura i l'educació dels fills i així facilitar la reincorporació de la dona en l'àmbit laboral. A més, es convida a promoure campanyes de sensibilització per canviar els estereotips familiars i aconseguir que els homes participin més en les tasques domèstiques.

Un altre factor que podria afavorir la conciliació de la vida laboral i familiar és el treball a temps parcial, que està augmentant dins la UE, fins al punt que actualment representa el 17,1%. Aquest tipus de treball permet un horari irregular que podria afavorir la conciliació, tot i que té el risc de convertir-se en obligat i de portar a l'exclusió social i a una pitjor remuneració; una opció que ha de respondre, per tant, a una elecció personal. ■

Violència contra les dones

El mes de febrer es va aprovar al PE una resolució sobre la lluita contra la violència exercida contra les dones. L'eurodiputada sueca Maria Carlshamre ha estat la ponent de l'informe en el qual s'ha basat la resolució.

El punt de partida d'aquest informe estableix la necessitat de buscar directrius comunes i exigències mínimes a nivell europeu alhora que assenyala que la violència a la que normalment estan exposades les dones, dins de l'àmbit privat, no es castiga amb la mateixa fermesa que la violència exercida contra els homes que, normalment es dóna en l'àmbit públic i és perpetrada per un desconegut.

Encara que no existeixen estudis fiables que mostrin, a nivell europeu, la gravetat del problema, els estudis realitzats a Finlàndia (1999), Suècia (2001) i Alemanya (2004) mostren que entre el 40 i el 50% de les dones d'aquests tres països han patit en algun moment de la seva vida algun tipus de violència per part d'un home. Parlar de tota la UE pot significar un nombre molt elevat: entre 80 i 100 milions de dones.

La resolució recomana a la Comissió i als Estats membres, entre d'altres punts, que considerin la violència contra les dones com una violació dels drets humans que reflecteixen les desigualtats que hi ha en les relacions de poder entre els gèneres i adoptin un enfocament polític que inclogui totes les facetes d'aquest fenomen així com mètodes de prevenció i de repressió que siguin eficaces.

També insta als Estats membres a què reconeixin, entre altres qüestions, la violència sexual dins del matrimoni com a delictes i penalitzin la violació dins del matrimoni. Que no acceptin cap referència a pràctiques culturals com circumstància atenuant en casos de violència contra

dones, crims d'honor i mutilacions genitals. O que considerin el risc que suposa la custòdia compartida amb l'autor de la violència i estableixin mesures efectives que garanteixin la seguretat de la custòdia en casos de separació i divorci.

Tanmateix demana a la UE que abordi la problemàtica dels delictes d'honor, que ja que s'han convertit en un problema amb implicacions transfrontereres i demana al vicepresident de la Comissió, Franco Frattini, que compleixi la seva promesa d'organitzar una conferència europea sobre aquest tema. ■

L'eurodiputada sueca Maria Carlshamre, ponent de l'Informe sobre la violència contra les dones.

A Finlàndia (1999), Suècia (2001) i Alemanya (2004) els estudis mostren que entre el 40 i el 50% de les dones d'aquests tres països han patit en algun moment de la seva vida algun tipus de violència per part d'un home

El pitjor crim: tràfic de dones i criatures

Una resolució del PE recomana l'establiment d'actuacions judicials contra l'explotació sexual i que es desenvolupin sistemes de prevenció en països com Bulgària i Romania

Al mes de gener, el PE va aprovar una resolució sobre el tràfic de persones on es posava de manifest que aquesta activitat delictiva és la que més ràpidament creix en comparació amb altres formes de delinqüència organitzada, malgrat les nombroses mesures legislatives adoptades o les declaracions polítiques efectuades, -com la Declaració de Brussel·les de 2002, les quals destaquen la prioritat política en la lluita contra el tràfic de persones, en particular de dones, nens i nenes.

La resolució recomana, entre molts altres punts, l'establiment d'una política comuna de la UE que es concreti en l'elaboració d'un marc jurídic, en l'aplicació de disposicions jurídiques, en les sancions, la prevenció, les actuacions judicials i la condemna dels delinqüents, així com en la protecció i el suport a les víctimes.

Subratlla la necessitat de desenvolupar mesures específiques contra el tràfic en el marc de la política europea i

demana urgentment que es proporcioni una assistència financera als països adherents, com Bulgària i Romania, per tal que puguin desenvolupar estratègies a llarg termini destinades a la prevenció.

Tanmateix es lamenta de la manca d'una anàlisi de la demanda de la prostitució en els Estats membres i de la manca de dades fiables sobre el tràfic a Europa, així com el fet que ni la Comissió, ni Europol, ni cap altre òrgan europeu hagi publicat xifres precises sobre la magnitud d'aquest tràfic en el si de la UE.

La resolució aprovada demana a la Comissió que estableixi a nivell europeu, un Dia contra el tràfic de persones, amb un logotip internacional, a fi d'impulsar la conscienciació general sobre el tema i sensibilitzar a l'opinió pública sobre aquest fet. Aquest Dia europeu podria coincidir amb la campanya mundial Detinguin el Tràfic (*Stop the Traffic*) que tindrà lloc el 25 de març de 2006. ■

Conquerir la Universitat

Les feministes acadèmiques demanen un espai propi a Europa

“Els estudis de gènere corren perill”. Aquesta és la crida que les feministes de l'acadèmia han fet arribar a la *Secretaría General de Políticas de Igualdad*, a l'*Instituto de la Mujer* i a la ministra d'Educació, a través d'una carta signada per les representants dels Instituts, Seminaris, Centres i Grups d'Investigació d'Estudis de les Dones (EE.DD) de les universitats de l'Estat. L'objectiu d'aquesta campanya, que ha tingut ja el suport d'un miler de persones *on-line*, és aconseguir suport institucional per incidir, de manera efectiva, en les decisions que en aquests moments s'estan prenent a Europa en política d'Educació. Es demana que l'ensenyament universitari sigui permeable als estudis de gènere, ja que a l'actualitat el pensament feminista està absent tant de les estructures organitzatives, com de la docència i la investigació.

El document íntegre, “Declaració per a la plena integració dels Estudis de les Dones, Feministes i de Gènere a l'Espai

la segregació del coneixement feminista a la Universitat. “Es tracta d'un moment decisiu, ja que ara mateix s'està debatent el futur de l'educació a Europa”, explica Amparo Pedregal, encarregada de redactar la Declaració com a presidenta d'AUDEM.

Bolonya no parla en femení

La veu d'alarma entre les feministes acadèmiques neix d'una nova prova de l'androcentrisme crònic que pateix la Universitat, i és que en els diàlegs del Procés de Bolonya els estudis de gènere “ni tan sols han entrat a l'agenda”, segons explica Àlicia Gil, coordinadora de la Fundació Isonomia de la Universitat Jaume I.

Lapsus? Menyspreu pel coneixement de les dones? Sembla més probable la primera opció –encara que resulta força més preocupant–, ja que, tal i com apunta Pedregal, “no és casualitat que mencions de qualitat hagin recaigut sobre doctorats en Estudis de les dones en la Universitat Espanyola”.

Al procés de convergència europea, les actuals carreres es convertiran en Graus, que escurçaran de cinc a quatre els anys lectius. Aquest canvi suposarà que les assignatures considerades *menys profitoses* seran suprimides dels nous plans d'estudis. Però, quins seran els criteris que regiran aquesta tria? Què entén Europa per *profitós*?

“Volent eliminar les àrees de coneixement que no resulten rentables al mercat europeu”, explica Àlicia Gil, una de les principals propulsores de la campanya per salvar els EE.DD. A través d'Isonomia, té molt clar que el fet de que s'hagi ignorat un tema tan candent com és la implementació del coneixement feminista a l'Espai Europeu d'Educació Superior respon a la mateixa filosofia que els ha dut a promocionar tots aquells sabers *tècnics* que esculpiran professionals perfectament adaptats a les necessitats de la indústria.

Participants i comitè organitzador del darrer Congrés Internacional de l'AUDEM

Europeu d'Educació Superior”, denuncia “la persistència de greus obstacles per normalitzar els estudis feministes i de gènere, així com per aplicar la transversalitat a les universitats espanyoles”, discriminació que es demostra amb l'estatus marginal que tenen els estudis de gènere a la universitat: confinats al segon cicle o a assignatures optatives o de lliure elecció.

El text, que va ser presentat oficialment al darrer Congrés Internacional de l'AUDEM, fruit de les diferents trobades realitzades per les feministes a les universitats de tota Espanya des que va començar el Procés de Bolonya, també exposa una sèrie de demandes, perquè a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior no acabin reproduint-se els mateixos esquemes androcèntrics que es troben a la Llei Orgànica d'Universitats i que incentiven i consenteixen

La paradoxa europea

És curiós que, mentre la Constitució europea recentment redactada contempla com un dels seus objectius principals la promoció del “principi d'igualtat entre dones i homes, així com la construcció de relacions simètriques entre ambdós sexes, que siguin la major prevenció contra la violència”, segueixen sense crear-se canals a través dels quals tot aquest coneixement creat arribi a la docència i, per tant, a la societat.

Com aprendrà aquest nou ciutadà comunitari els valors de la igualtat? A través d'una sociologia que no integra com el gènere s'edifica sobre el sexe?, Mitjançant una història que oblida a les dones o d'una ciència que encara les exclou? “Aquest compromís vers la igualtat i no discriminació dels textos legals s'ha de materialitzar en la creació d'estructu-

Sessions del Congrés *Los feminismos como herramienta de cambio social*, organitzat per l'Asociación Universitaria de Estudios de la Mujer (AUDEM)

res i en l'assignació de recursos orientats a aquest fi dins la mateixa universitat", remarca Pedregal. Sembla lògic pensar que els estudis de gènere són una eina indispensable per crear una societat més igualitària, ja que, en paraules de Rosa Cobo, teòrica feminista i professora de Sociologia i Ciències Polítiques de la Universitat de A Coruña, "cap societat moderna en la que una part de la seva ciutadania no pugui veure reconeguts i exercir els seus drets, pot considerar-se una democràcia legítima".

Per altra banda, també des de la perspectiva purament empresarial sembla absurd destinar tants recursos a investigacions que després no cristal·litzaran en matèries lectives, un *luxo*, segons opina Pedregal, que no es pot permetre ni la universitat ni la societat. Es tracta simplement de complir un màxim que porta 500 anys produint-se a les universitats i que va pronunciar el president del Govern, José Luís Rodríguez Zapatero, en una conferència pronunciada a 2004: "A la Universitat, investigació i docència han d'anar de la mà".

La solució

Potser és lògic pensar que el feminisme, teoria per definició crítica amb els sistema establert que reivindica la igualtat i que estudia el funcionament dels sistemes de dominació i discriminació, no tingui un lloc dins un sistema en què el coneixement s'entén com una eina purament empresarial, i considera la reflexió com un element subversiu que el desestabilitza. Però davant d'aquesta tirania capitalista que mercantilitza l'educació, les feministes reivindiquen les universitats com a reductes per a la intel·lectualitat. Com diu la Declaració, l'espai acadèmic "no ha de ser reductible a aquesta utilitat *immediata*, sinó que ha de seguir alenant utopies, alertant consciències i difonent valors con la llibertat, la pau, la convivència de cultures, i la igualtat d'ètnies, credos i gèneres".

Tot i que a dins de les universitats espanyoles encara no s'ha aconseguit normalitzar les investigacions de gènere com una branca més del coneixement, aquest podria ser el moment per unir esforços amb la resta de personal de l'acadèmia per evitar que el mercat envaeixi la Universitat. Perquè el canvi sigui real cal que els homes de l'acadèmia també valorin la importància del treball que estan realitzant

les seves col·legues, i deixin de percebre-ho com a aliè o amenaçador. Aquest és un pas més d'un procés que va començar fa 30 anys, conclou Pedregal, un moment de grans canvis en la història en què, en paraules de Judith Astelarra, sociòloga i coordinadora del Seminari d'Estudis de les dones de la Universitat Autònoma de Barcelona, "els homes esdevenen un problema si no són part de la solució". ■

Rosa Frasquet

Demandes per consolidar els estudis de gènere

1. Inclusió d'un títol de Grau d'Estudis de les Dones (EE.DD) al catàleg de les noves titulacions d'Europa.
2. Inclusió d'assignatures troncales i obligatòries a les diferents carreres per introduir les aportacions dels estudis de gènere.
3. Assegurar la transversalitat de la perspectiva de gènere (*mainstreaming*) a totes les disciplines acadèmiques, mitjançant la seva inclusió als objectius i els continguts formatius comuns de cadascuna.
4. Incloure un Postgrau, un Doctorat i un Màster d'EE.DD, Feministes i de Gènere a les universitats espanyoles.
5. Creació d'una Àrea de Coneixement d'EE.DD.
6. Reconeixement de la introducció de la perspectiva de gènere com a indicador de qualitat a les agències d'avaluació universitària.
7. Facilitar la formació adequada al professorat i incorporar a persones expertes als diferents àmbits científics i organismes públics vinculats a la organització i el desenvolupament de la docència dedicats a la concessió i avaluació de projectes d'investigació.

Mosses, l'aportació femenina a la policia

Les dones dins dels Mossos d'Esquadra han arribat al grau d'inspectores, però encara no hi ha intendentess ni comissàries

Per Núria Quiñero

Ara fa 20 anys de la incorporació de la primera dona a la policia catalana, amb la segona promoció de Mossos d'Esquadra i la primera en què hi havia presència femenina. Avui, les agents que constitueixen la policia autonòmica de Catalunya representen un 18% del total del cos. En els darrers anys s'ha incrementat la xifra de dones. Tot i així, només podem parlar d'una igualtat teòrica respecte als homes, ja que hi ha un gran desequilibri en nombre als diferents esglaons que componen l'escala jeràrquica de la policia.

La situació de les agents

El passat 14 de desembre de 2005, la Comissió de la Dona Policia, creada l'any 1999 i presidida per la inspectora Rosa Maria Gubianes, va presentar els resultats de la II Enquesta d'Investigació sobre la situació de les dones als Mossos d'Esquadra. Amb les primeres conclusions publicades l'any 2000 es van evidenciar els problemes de les policies a l'hora d'ascendir i es va destacar com a principal entrebanc la conciliació familiar i laboral. Un altre inconvenient assenyalat, que derivava del primer, era la mobilitat territorial. El canvi de grau implica la pèrdua d'antiguitat, que vol dir que, a l'ocupar un nou càrrec, l'organització policial pot desplaçar l'agent on cregui convenient. Aquests frens a l'ascensió continuen presents entre les policies. La instructora de l'Escola de Policia de Catalunya (EPC), Teresa Prats explica: "Ara fa nou anys vaig entrar als Mossos i encara sóc agent d'instrucció, perquè ser mare i haver de canviar el lloc de residència, potser sense la família, incrementa la por a promocionar".

La comissió va plantejar a l'organització dels Mossos d'Esquadra la modificació del requisit d'alçada per a les dones, establert en les proves de convocatòria d'accés al cos. La inspectora Rosa Maria Gubianes explica: "L'organització va acceptar de reduir el barem a 1,60, fet que va generar el passat 2004 l'ingrés de més dones al curs de formació bàsica". Val a dir, però, que en el Grup Especial d'Intervenció (GEI) no hi ha dones, ja que les condicions físiques per accedir-hi no s'adeqüen a les característiques de les agents.

Amb els segons resultats de la investigació "s'ha demostrat l'alt grau de satisfacció del sector femení de formar part de la policia", diu Gubianes. A més, s'ha manifestat que "tant les dones com, fins i tot, els homes condemnen actituds masclistes", comenta la inspectora. A partir dels resultats obtinguts, la comissió elaborarà un informe que publicarà el proper setembre amb l'ampliació de propostes per tal de contribuir a la integració de les dones en qualsevol de les competències dels Mossos d'Esquadra.

La instructora Prats considera “necessària la figura de la dona per tal que el cos reflecteixi la igualtat entre sexes que s’hauria de donar a la societat en general”.

El perfil de la dona policia

Es tracta d’una aspirant d’uns 28 anys, soltera, sense fills i amb formació acadèmica, generalment té estudis secundaris i, fins i tot, universitaris. Les carreres més habituals entre elles són Criminologia, Psicologia i Treball Social, totes adreçades al servei de la comunitat. La tècnica psicòloga del Servei de Selecció, Avaluació i Seguiment de l’Escola de Policia de Catalunya, Mònica Montero i Nadal, explica: “Ens trobem amb una dona que, malgrat la seva qualificació, compagina l’atur amb l’ocupació, té dificultats de promoció i ha fet feines poc reconegudes socialment”. Per tant, les motivacions que la condueixen a formar part del cos de policia són, d’una banda, el fet de tractar-se d’una professió de servei i, de l’altra, optar a una plaça fixa. Les seves expectatives més immediates giren entorn la possibilitat de formació continuada per especialitzar-se i, així, ascendir de forma horitzontal, i aconseguir prestigi professional.

Diferències a favor

La presència de la dona als Mossos d’Esquadra ha suposat l’aportació d’un nou recurs humà al cos de policia i dels atributs que la diferencien de l’home de forma significativa. La també tècnica psicòloga de l’EPC, Sílvia Martínez i Simón diu: “La dona policia és estable, amb caràcter, poc pertorbable, pacient i amb recursos per gestionar les seves emocions”. Així doncs, en comparació amb l’home, ella es caracteritza pel seu “autocontrol” i la seva “independència”, mentre que ell tendeix a ser més tens i aprensiu, “amb un perfil lleugerament més ansiós”, segons Martínez. A més, trobem diferències en el sistema de valors de l’un i l’altre pel que fa a la presa de decisions i a l’hora de du a terme tasques variades. Mentre que la dona valora més el fet de poder decidir, trobar-se en situacions noves i gaudir de treballs que no es desenvolupin dins la rutina, l’home, al principi, valora menys la independència i el pragmatisme a la feina. ■

El relat d’una aspirant

Judit té 33 anys, està casada i té una filla, és aspirant del curs de formació bàsica per optar a una plaça d’agent als Mossos d’Esquadra. Va estudiar Turisme, perquè li agrada treballar de cara al públic i, fins ara, s’ha dedicat professionalment a dur a terme tasques d’administració en diverses empreses i hotels. Ara fa set anys, va conèixer el seu marit, un Mosso d’Esquadra que li ha apropiat la realitat quotidiana del policia, per la qual ella se sent força atreta des d’aleshores.

Diverses motivacions van conduir-la a presentar-se a les proves d’accés al cos. “Ser policia ofereix un ventall molt ampli de possibilitats i això significa poder triar entre diferents sortides professionals”, afirma l’aspirant. Ha decidit d’escollir l’EPC per continuar amb la seva formació, no només professional, sinó també personal: “Tenint en compte que a l’Escola s’aprenen aptituds, valors i molta disciplina que després pots aplicar a la vida diària”, comenta. A més, afegeix: “Necessito la satisfacció personal que em pugui aportar la meua nova situació laboral, ja que amb les feines que he fet fins ara no ho he aconseguit”.

A banda de veure’s capacitada per desenvolupar diversos serveis i, a més, de tenir intencions de promocionar horitzontalment, és a dir, especialitzant-se, l’aspirant explica: “Preteuc accedir a Seguretat Ciutadana i més endavant formar part del servei d’Atenció a la Víctima per a dones maltractades, per tal d’implicar-me en la resolució de conflictes que malauradament planteja la nostra societat”.

Malgrat estar casada i tenir una filla, l’aspirant és conscient que quan surti al carrer potser ho haurà de fer lluny de la seva família. Però assegura: “La mobilitat territorial no em limita a l’hora d’ascendir. Conec quins són els condicionants i els assumeixo per poder prosperar professionalment”. El fet d’estar a l’Escola ja significa un “sacrifici” per a l’aspirant, per la “pressió” que comporta l’avaluació contínua de les seves capacitats, però assegura que és “el primer pas per complir un somni professional”.

NOMBRE D’HOMES I DE DONES SEGONS EL GRAU DE RESPONSABILITAT QUE OCUPEN ALS MOSSOS D’ESQUADRA

ESGLAONS DE L’ESCALA JERÀRQUICA	HOMES	DONES
ASPIRANTS	983 (73,3%)	358 (26%)
AGENTS	6.529	1.599
CAPORALS	1.456	197
SERGENTS	436	47
SOTSINSPECTORS	204	14
INSPECTORS	61	6
INTENDENTS	24	0
COMISSARIS	3	0
MAJÓ	1	0

Dades facilitades per l’Oficina del Portaveu relatives a l’any 2005-06

Exposició

On són les dones?

Espais femenins a l'art català dels segles XIX i XX

A partir del 17 d'abril es podrà veure a Can Serra de la Diputació de Barcelona la magnífica exposició **On són les dones?**, una mostra que presenta una col·lecció inèdita de 66 obres d'art, seleccionades entre diverses col·leccions de museus de la Xarxa de Museus Locals de Barcelona que treballen per oferir noves lectures i reflexions sobre el patrimoni artístic que conserven.

Es pot gaudir d'una nova mirada sobre diversos escenaris on les dones han estat representades en els dos darrers segles. Un període històric, en el què es produïren importants canvis, derivats de la industrialització, el desenvolupament del comerç, la millora de les comunicacions i el creixement de les ciutats, que afectaren profundament la condició i consciència femenines.

Aquesta exposició itinerant és també una invitació a la reflexió sobre el paper de l'art en la construcció cultural dels espais considerats tradicionalment com a femenins. En la mesura en què els artistes han contribuït a crear una estètica i una simbologia dels espais, els podem assignar un paper significatiu en la construcció d'identitats, tant dels espais

On són les dones? Espais femenins a l'art català dels segles XIX i XX

Lloc: Can Serra, seu de la Diputació de Barcelona, Rambla de Catalunya, 126, Barcelona

Data: Del 17 d'abril fins el 30 de maig de 2006

Més informació: www.diba.es

Música

Mesk Elil, de Souad Massi

Les cançons de l'algeriana **Souad Massi** se superen, en el seu tercer disc, en un fràgil equilibri: melodies que viren cap a la melangia sense excessos de plor, una veu diàfana que evoluciona sense impostures, i un llenguatge instrumental que fa seva l'arrel tradicional des d'un enquadrament modern. Aquest disc produït per Island-Universal es mereix un grapat d'estrelles.

Céu, de Céu

La debutant **Céu** es mostra mereixedora de l'etiqueta de penúltima revelació brasilera. La cantant manipula textures de seda jazz-soul amb l'afegiment de pinzellades d'electrònica discreta i ressons d'orgull afroamericà. Oferim un vot de confiança per aquesta jove promesa de la cançó brasilera que compta amb l'ajut d'Urban-Harmonia Mundi.

Llibres

Las olvidadas. Una historia de mujeres creadoras de Ángeles Caso

Recuperar de l'oblit el nom i el treball de grans personalitats en el camp artístic, polític o social és un dels objectius d'aquest llibre de 300 pàgines escrit per Ángeles Caso, historiadora de l'art i periodista.

L'escriptora, a més a més d'explicar-nos la història d'aquestes grans dones, també utilitza el llibre com un vehicle per denunciar la permanent hostilitat cap a la cultura femenina en la que van viure i construeix d'aquesta manera una genealogia de dones excepcionals que van precedir a les creadores del segle XXI. Cristina de Pisan, cronista de la història de França, Sofonisba Anguissola, retratista a la cort de Felip II, o María de Zayas, novel·lista d'èxit durant el Segle d'Or són alguns dels personatges que Caso ofereix al públic lector.

És una obra literària dividida en vuit capítols i amb il·lustracions de les protagonistes que mereix ser llegit.

Planeta, Barcelona, 2005, 19 €

El diari blau de la Carlota, de Gemma Lienas

La barcelonina Gemma Lienas és escriptora, col·labora habitualment en mitjans de comunicació radiofònics i fa classes en el postgrau d'escriptura narrativa de la Universitat de Barcelona. En aquesta obra, Carlota, la protagonista, decideix començar un diari sobre la violència de gènere, un problema que fa segles que existeix, però que només s'ha fet visible públicament en els darrers anys. A partir de les informacions que rep de l'àvia, la mare o la tieta, la protagonista va escrivint el diari blau que tracta també temes com la violència infantil. A través de les 208 pàgines d'aquesta peça que no és ben bé ni una novel·la ni un diari, sinó un llibre a cavall entre la ficció i la no ficció que denuncia les diverses formes de violència existents avui dia a la nostra societat, Lienas ens ofereix recursos per defensar-nos davant de situacions de perill.

Editorial Empúries, Barcelona, 2006, 13 €

El cinema de Coixet és... el cinema

Per **Rosa Maria Palencia Villa**

Estic encantada que *The Secret Life of Words*, d'Isabel Coixet, hagi obtingut quatre Goyas: millor pel·lícula, millor direcció, millor guió original i millor direcció de producció, els tres primers per a la Coixet i el quart per a Esther García. Igual que la política de les dones és la política, el cinema d'Isabel Coixet, és el cinema. Farta de què l'interroguin sobre l'especificitat "del cinema de dones", Coixet ha escrit: "Ningú es deixa el gènere o la nacionalitat en el vestuari, quan es posa a treballar. El punt de vista d'un autor està impregnat del seu gènere, del seu origen, de la seva educació, dels seus viatges, de les seves trobades, dels seus amors, de les seves fòbies, de les seves manies, de les seves lectures, en fi, de tot el que fa que cadascú sigui cadascú i tingui les seves *cadascunades*, com deia la meva àvia". L'especificitat del cinema de dones és que les *cadascunades* que poblen l'imaginari cinematogràfic són i han estat majoritàriament masculines. També que el cinema de dones hagi estat històricament minoritari, esborrat i poc reconegut. Isabel Coixet és orgullosament, conscientment i compromesament dona. El seu cinema, a més de bo i universal, aporta la mirada d'aquesta dona que és ella, sobre la realitat que l'envolta. No és casual que les espectadores ens reconeguem en els seus personatges. La frustració que provoca el desamor en Ann (Lily Taylor en *Things I never Told you*); o els desitjos d'una altra Ann (Sarah Polley en *My Life Without Me*, basada en un relat d'autoria també femenina) davant

la imminència de la mort. Desitjos que van des del sexual fins al matern, o en el passat tràgic de Hanna (Sarah Polley en la *The Secret Life of Words*). Totes elles són testimoni d'una mirada femenina sobre una realitat que també té nom de dona, parli la llengua que parli i visqui on visqui. La història de Hanna està inspirada en la història de milers de dones anònimes que han viscut la violació com a arma de guerra, les víctimes de la qual són dones. I només el treball d'investigació i la mirada sensible d'una altra dona que sap que ho és, Isabel Coixet, han pogut introduir en el simbòlic significant-cinema aquesta realitat en forma de bellíssima ficció sense concessions. Com algun crític ha dit, Coixet fa un cinema que parla "de la vida a partir de la mort" i si per fi és reconegut, estic encantada que *La vida secreta de les paraules* d'Isabel Coixet, hagi obtingut quatre Goyas. ■

María Lejarraga. Una mujer en la sombra, d'Antonina Rodrigo

Literata, política, feminista, periodista, traductora i cofundadora de revistes modernistes són adjectius que descriuen la personalitat i la vida de de María Lajárraga, una dona que va patir l'exili de la Guerra Civil i la Segona Guerra Mundial.

Va estar a Niça, Mèxic i Argentina, país on va morir l'any 1974. Aquest llibre també recull diverses fotografies de María Lejarraga que Rodrigo ha anat recopilant per il·lustrar les més de 350 pàgines del llibre. L'autora d'aquesta obra és una reconeguda estudiosa de l'àmbit de la dona. Cal recordar que Antonino ha realitzat diversos estudis sobre dones com Margarita Xirgu o Federica Montseny. Algaba Ediciones, Barcelona, 2005, 23 €

Escac i Mat...?, d'Araceli Bruch

L'obra dramaturgica d'Araceli Bruch s'ha centrat, anteriorment, en figures com la de Lou Andreas-Salomé, representativa dels criteris més lliures i intel·lectualment avançats dels inicis del segle XX. En aquesta obra *Escac i Mat...?*, Bruch ens ofereix el tractament d'un tema molest: el de la violència contra les dones que pot conduir a la mort. Tractar un tema dur com aquest amb humor és un encert molt rar. L'humor, la fina ironia no hi apareixen superficialment, sinó generats pels contrastos en la manera de fer dels personatges. És interessant de veure com opinen dues generacions de dones: la mare, l'Helena, i la Sílvia, la filla. De lectura àgil i amb un tema actualment punyent, *Escac i Mat...?* és una lectura força recomanable.

Arola Editors, Barcelona, 2005, 12 €

Totes les oportunitats,
tota la vida.

Les noves identitats masculines

La més transcendent de les revolucions modernes, la més pacífica, la que pretén obtenir la igualtat de drets i possibilitats reals per a les dones, l'han protagonitzat elles. Com diu Amèlia Valcárcel, els feminismes són fills no desitjats de la Il·lustració.

Transformar l'estatus social de les dones afecta tota la societat. Quan la dona canvia, canvia la vida. I aquests canvis generen, en molts homes, inquietuds, resistències i sovint violències, ja que la concepció clàssica de la masculinitat mai havia estat qüestionada. La lluita de les dones pels seus drets ha portat a certs homes a plantejar-se si elles tenen o no raó i a reaccionar davant la violència de gènere —els pioners varen ser canadencs— afirmant que no poden identificar-se amb un tipus de virilitat que comprèn violència per més que la cultura i els costums els donin arguments per considerar normals aquestes conductes.

Organitzats en grups de debat i d'acció, han començat a sorgir entitats i col·lectius —a casa nostra els grups més consolidats es troben a Andalusia— que no s'identifiquen amb un model que els vol competitiu, fàcilment violents, i obligats a demostrar la seva pertinença a la categoria superior d'*home*. Allò que havia estat una creença inqüestionable es comença a qüestionar. Els homes comencen un llarg camí que les dones ja hem transitat: rebutjar una identitat que ve donada pel fet de néixer mascle o femella, i intentar construir-ne una altra que incorpori els principis de dignitat per a tothom.

Malgrat que a la literatura ja hi ha antecedents, estem davant un fenomen nou. Sovint sentim a dir en reunions de dones que nosaltres ja estem convençudes i que el que cal és que ells —que encara tenen en certs àmbits molt poder— ens escoltin, participin... és a dir que canviïn. Doncs ara s'obre un nou camí i seria bo obrir espais de debat i de treball mixtos. Perquè sense el treball conjunt se'ns farà molt difícil seguir avançant cap a la igualtat d'oportunitats, el respecte a les diferències i una nova manera d'entendre les relacions humanes i la vida pública. ■

Mª Dolors Renau

Ahige

<http://www.ahige.org>

Centro de Estudios de la Condición masculina

<http://www.cecomas.com>

Grup de Recerca Multiculturalisme i Gènere de la Universitat de Barcelona

<http://www.ub.es/multigen>

Grupo de Hombres de Granada

<http://www.grupodehombresgr.galeon.com>

Grupo de Hombres de Sevilla

<http://www.arrakis.es/~jcasado/hombres>

Heterodoxia

<http://heterodoxia.sindominio.net/>

Hombres por la Igualdad

<http://www.hombresigualdad.com>

hombresjerez@mixmail.com

Una forma de mirar

Per Elvira Altés

“La bellesa femenina es mira en el mirall d'uns ulls masculins”, afirma Emília Giró, la publicista que va guanyar el Premi Maria Aurèlia Capmany 2005. El seu projecte pretén justament canviar el cànon de bellesa femenina, per tal d'influir en l'autoestima de les dones de més de 50 anys. La seva idea és aconseguir que Paola Corti, una dona de 69 anys que havia estat model, torni a desfil·lar i es configuri com una nova icona de la maduresa femenina.

Un primer pas en el camí. Un camí en què les dones hem d'aprendre a mirar-nos d'una altra manera, per apreciar els signes que l'edat i la vida ha anat deixant en les nostres mans, la nostra cara, el nostre cos... i oblidar-nos de les dictadures absurdes de la moda que per damunt de tot valoren la joventut. “La joventut és vital per l'home

—ens continua explicant Giró—; ell fuig de tot allò que li recorda la mort, mentre que les dones, degut als seus canvis físics, assumeixen millor els cicles de la vida”. I aquesta és la qüestió, com es pot produir un canvi en la mirada masculina (que és la mirada de la publicitat i dels mitjans)? Un canvi que vagi més enllà i deslliuri a les dones d'aquesta aparença plastificada, d'eterna joventut. Un canvi en la mirada masculina, que de forma paradoxal les dones hem interioritzat fins el punt que també ens cal fer les paus amb les arrugues, les taques i els cabells blancs que els anys porten de torna i que ens rescata d'aquesta cursa de cremes, gimnàs, dietes, quiròfan... i insatisfacció. ■

Dels drets individuals al bé col·lectiu

Per Gemma Lienas *

Intento imaginar quina reacció provocaria un titular com aquest: “Els nens i nenes que treballen veuen conculcats 25 dels drets de la infància”, i concloc que la majoria de persones expressarien, com a mínim, perplexitat, si no, indignació. Segurament considerarien que el sol fet que una criatura s'hagi de guanyar la vida ja és, en si mateix, una vulneració dels seus drets. En canvi, un titular d'aquesta mena aparegut el novembre de l'any 2005 en referència a les prostitutes no va generar cap mena de controvèrsia.

En una època en què hi ha associacions que lluiten, posem per cas, perquè els porcs, camí de l'escorxador, siguin traslladats en condicions dignes, no deixa de sorprendre que ni tan sols l'Observatori dels Drets Humans de la Universitat de Barcelona, que signava l'estudi al qual es referia el titular, parés esment en el fet que la compra d'un cos per a l'esbarjo sexual és un atemptat contra els drets humans i contra la dignitat de les persones.

És cert que darrerament força gent, fins i tot de mentalitat progressista, pensa que vendre's el sexe ve a ser com vendre's la força física, i que entre una prostituta i un manobre no hi ha pas massa diferència. Però hi és, i si no demaneu a qualsevol presoner o presonera d'un camp de concentració –d'Auschwitz a Guantànamo— en quin moment va sentir que deixava de ser persona. Segurament dirà que el treball corporal esgota però sovint ajuda a passar els minuts; que les privacions físiques resulten doloroses, però afavoreixen la solidaritat (també la insolidaritat) entre presos; i que allò que manlleua la dignitat són qüestions aparentment “inofensives”, relacionades amb el propi cos. Com les que Primo Levi i els seus companys de barracó van patir en ser pelats al zero i obligats a despullar-se i que ell sintetitza a *Si això és un home* quan diu: “Aleshores, per primera vegada ens hem adonat que la nostra llengua no té paraules per expressar aquesta ofensa, la destrucció d'un home”.

De fet, aquesta tàctica es remunta als orígens de la humanitat, que ben de pressa va comprendre que per sotmetre un altre ésser humà només calia robar-li el propi respecte i inocular-li fortes dosis de por. Aquesta ha estat i és l'estratègia nuclear de l'esclavatge, que podrien confirmar cadascuna de les dones i nenes víctimes de les xarxes internacionals i forçades a prostituir-se (el 95% del total de prostitutes) si no fos que pràcticament mai no tenen l'oportunitat de posar-se al davant d'un micròfon.

Aquests milions de prostitutes-esclaves (4.000.000 cada any) que circulen d'un mercat a un altre per satisfer la “incontrolable” libido masculina alimenten la idea, vella com la humanitat, que el cos femení és una mercaderia. Les dones en edat núbil van ser el primer “objecte” que van intercanviar les tribus i la “cosa” més buscada quan s'atacaven. El nostre inconscient guarda encara amb extraordinària fidelitat la idea que les dones són de segona classe, més pròximes a objectes que es poden posseir que no pas a éssers amb la mateixa dignitat que els barons.

Respecto el dret de determinades dones (un 5% de les prostitutes) a mercadejar amb el seu cos, de la mateixa manera que entenc que una persona arribi a vendre's un ronyó o a llogar el seu úter –per necessitat o perquè li agraden els diners “fàcils”–, però no considero que els drets individuals siguin motiu per legislar i legalitzar situacions que vulneren els drets de la resta de prostitutes o, en general, de totes les dones i que no permetrien assolir mai l'objectiu d'una societat més justa i igualitària. ■

*Gemma Lienas és escriptora. A més, és presidenta de *Dones en xarxa* i membre del Lobby de Dones de Catalunya

Gènere i Tecnologia: relacions d'exclusió **Conferència Internacional de WINIT en Manchester**

El debat sobre l'infrarepresentació de les dones a l'escenari tecnològic internacional dura

ja dos dècades. Però tot i les iniciatives engegades, les dones encara no s'han incorporat de manera significativa a la indústria de les noves tecnologies, i molt poques assolixen càrrecs de responsabilitat. Excloses i discriminades, no tenen veu en el camp de la creació de les principals innovacions tecnològiques.

Per analitzar en profunditat aquesta situació, i traçar estratègies de futur, el col·lectiu de Dones en les Tecnologies de la Informació (WINIT) ha posat en marxa una trobada amb l'objectiu d'arribar al fons de la qüestió central: per què les dones no hi som? Tot i que les estadístiques demostren que hi ha tímids increments en el nombre de dones que treballen en aquests àmbits, no és menys veritat que ho fan en situacions de discriminació, fruit d'un sistema de gènere en què la posició masculina és la dominant. "A més -denuncia WINIT-, les poques que hi són estan abandonant la indústria de manera desproporcionada, tal i com va passar a l'empresa IBM al 2003".

Conferències i debats entorn a les problemàtiques relacionades amb gènere i tecnologia posaran al descobert com operen els sistemes de dominació estadística i simbòlica; com l'aïllament i l'existència de barreres exclouen i obstaculitzen la progressió de les seves carreres. ■

[International and Interdisciplinary Conference on Gender, Technology and the International Computer Technology Workplace](http://www.winit/salford.com/conference) 21 de març - Universitat de Salford (Manchester)

www.winit/salford.com/conference

Art que cura VI Trobada Internacional de Dones a l'Art Mèxic-Espanya 2006

El col·lectiu de Dones a la Música A. C. i la Coordinadora Internacional de Dones a l'Art ComuArte conviden a totes les dones dedicades a l'art a la X Trobada Internacional de Dones a l'Art i VI Trobada Iberoamericana de Dones a l'Art Mèxic-Espanya que es durà a terme al llarg del mes de març de 2006 amb la temàtica: Cos, casa, terra: la nostra essència creadora!

En un context de globalització econòmica i homogeneïtzació cultural dels pobles, les dones creadores volen contribuir al desenvolupament dels valors de l'equitat de gènere, la pau, la justícia i la preservació de la nostra llar comuna, la Terra, mitjançant la reflexió artística en relació a la dona i de la promoció i la difusió de la seva labor artística arreu del món. Compositores, cineastes, ballarines, coreògrafes, escriptores, investigador@s i totes aquelles persones relacionades amb la creació o la gestió artística es reuniran per dir no als qui preconitzen la guerra i el consumisme com a instruments d'un progrés basat en paràmetres de profunda injustícia. Quan es compleixen 20 anys de la seva mort, el certamen es dedicarà a la figura de la compositora mexicana Alicia Urreta, rellevant figura artística per la seva faceta creadora.

Una vegada més, l'art es convertirà en un vehicle per analitzar, des d'un punt de vista multidisciplinar, els temes de la definició de rols, educació, curació, pau i ecologia en relació amb les dones. ■

Podeu trobar més informació i l'agenda d'actes a <http://www.comuarte.org>

Equilibrant el panorama cinematogràfic **9a Mostra Internacional de Cinema de Dones a Saragossa**

La 9a Mostra Internacional de Cinema realitzat per Dones arranca, com cada any, amb un objectiu clar: servir d'espai per visibilitzar la cultura cinematogràfica de les dones i els seus discursos, situats al marge del cinema hegemònic. Es celebrarà del 17 al 26 de març al Centre d'Història de Saragossa i s'articularà en diferents cicles destinats a veure, parlar i analitzar els aspectes que ocupen i preocupen avui a les professionals del cinema. La Mostra recuperarà les aportacions de les dones que, amb les seves pel·lícules, han contribuït a construir la història del cinema. I és que el cinema de les dones no és una disciplina complementària, sinó part inseparable del que avui coneixem com el setè art. Les homenatjades estaran presents per reveure i comentar amb el públic les seves obres.

Al certamen es projectarà un cicle pel·lícules realitzades per dones que no han trobat espai a les cartelleres de Saragossa, contribuint així a equilibrar una producció de cinema que continua estant masculinitzada. "Curts en femení", una iniciativa creada per TRAMA (Coordinadora de Mostres i Festivals de cinema, vídeo i multimèdia dirigit per dones) recollirà la creació de curtsmetratges en femení d'Espanya.

"Documenta" oferirà visió del món real des del punt de vista de les dones. "El vídeo del minut. Un espai propi, un film col·lectiu", una iniciativa adreçada tant a professionals com a aficionades que persegueix un doble objectiu: impulsar la creació audiovisual femenina i crear un banc de dades que reuneixi la visió de les dones sobre diferents aspectes de la realitat. Aquest any oferirà una retrospectiva de Cecília Barriga i un homenatge a Helena Lumbreras. ■

Més informació a <http://wzar.unizar.es/siem/muestra.html>

'Dones a l'Ona', a Ràdio Pineda de Mar

Un programa radiofònic d'actualitat on les dones són les protagonistes és el que ens ofereix el programa *Dones a l'Ona* de Ràdio Pineda de Mar conduït per Maria Josep Hernández. Aquest espai va ser el guanyador del premi Rosalia Rovira, dotat amb 8.000 euros, en la passada edició del 25è aniversari dels premis de Comunicació Local de la Diputació de Barcelona.

Si voleu sintonitzar-lo cada dimarts entre les 21 i 22 hores i estar al dia de l'actualitat amb òptica femenina, només cal que cerqueu en el dial el 94.6 FM. ■

Més informació al web:

www.pinedademar.org/radiopineda

Exposició Les Dones i els Nobel

Aquesta exposició itinerant vol retre un homenatge a les 33 dones que al llarg d'aquests 104 anys d'història del premi han rebut aquest guardó en alguna de les seves categories. Alhora vol fer justícia a altres dones que, malgrat merèixer-lo, resten a l'oblit, evidenciant el llarg camí que encara queda per aconseguir la igualtat entre dones i homes. La idea i el guió són obra de la periodista Alicia Oliver i ha estat realitzada pel Servei de Promoció de Polítiques d'Igualtat Dona-Home de la Diputació de Barcelona. El mes de març es podrà veure a Masquefa i Paret del Vallès. I el mes d'abril al municipi de Torrelles del Llobregat. ■

Conclusions de la Conferència Euromed Dones

El passat mes de novembre Barcelona va acollir la Conferència Euromed Dones, acte que va reunir diverses representants governamentals i expertes dels països de l'àrea de la mediterrània. La Conferència va ser organitzada per la Generalitat de Catalunya en el marc dels actes commemoratius del desè aniversari del Procés de Barcelona amb la intenció de reforçar el procés i el paper polític, econòmic i social de les dones en el Partenariat Euromediterrani.

La Conferència es va organitzar al voltant de tres sessions de treball relacionades amb els grans eixos del partenariat euromediterrani:

- els drets de les dones com a garantia dels drets humans, l'aprofundiment democràtic i com a vector d'una societat més cohesionada
- la contribució de les dones des del punt de vista micro i macroeconòmic per a l'assoliment d'un desenvolupament sostenible
- l'accés de les dones a la formació, l'educació i la cultura com a mitjà per millorar l'ocupació, la competitivitat i la ciutadania activa

Es va constatar que en tots els països del Partenariat el moviment de dones ha anat adquirint força. Es va proposar establir un mecanisme regional Euromed de caire qualitatiu que impliqui societats i governs per observar la situació de la dona a l'espai euromediterrani, i per promoure les bones pràctiques i per denunciar la manca d'aplicació dels drets humans en les polítiques de gènere. També es va destacar la necessitat d'integrar la transversalitat de les polítiques de dones als diferents Plans d'acció de la política europea de veïnatge.

Finalment, el grup d'expertes van valorar molt positivament la iniciativa de la Comissió Europea d'organitzar una Conferència Ministerial Euromediterrània, amb participació de la societat civil, centrada en la problemàtica de la dona i fan una crida per a què es realitzi al llarg del segon semestre, sota Presidència finlandesa. ■

Més informació: www.barcelona10.org

Anna Terrón, participant a la Conferència Euromed Dones

GUIÓ: JUAN GALLEGO / DIBUIX: FINA ALBI

Aquesta publicació ha rebut el suport de:

